

ARCHITECTURE SHOULD SPEAK OF ITS TIME AND PLACE, BUT YEARN FOR
TIMELESSNESS." – FRANK GEHRY

AFSTUDEERCOMMISSIE:

Voorzitter:

Jeroen Visschers

Rotterdamse Academie van Bouwkunst

Mentor:

Frederik Pöll

Bureau voor architectuur

Externe critic:

Wouter Tooren

Omgevingspsycholoog

Toegevoegde externe critic:

Gert Kwekkeboom

Civic Architects

2022

© Phylcia Kok Sey Tjong

INHOUDSOPGAVE

05 - INHOUDSOPGAVE

07 - VOORWOORD

09 - OPGAVE

17 - METHODIEK

25 - LOCATIE

33- CONTEXT

49- ONTWERP

141- POSITIONERING

143- REFLECTIE

145- DANKWOORD

147-LITERATUURLIJST

VOORWOORD

Afstuderen

Voor u licht mijn afstudeeropgave met de titel
“Transformeren met affordance”

In deel 1 vindt u het proces bestaande uit het formuleren van de opgave, onderzoek, analyses en het werk gepresenteerd tijdens de peilingen. Het uiteindelijke resultaat en mijn positionering vind u in deel 2.

De term affordance heb ik ontdekt door het onderzoek naar polyvalentie ; Elastische ruimtes, maar niet vrijblijvende ruimtes. Ruimten die op meerdere wijzen te interpreteren zijn.

Onderzoeken die door Hertzbergen zijn gedaan en die hij toe heeft gepast in z’n

projecten. De omgevings-Psychologie past hierbij het begrip affordance toe.

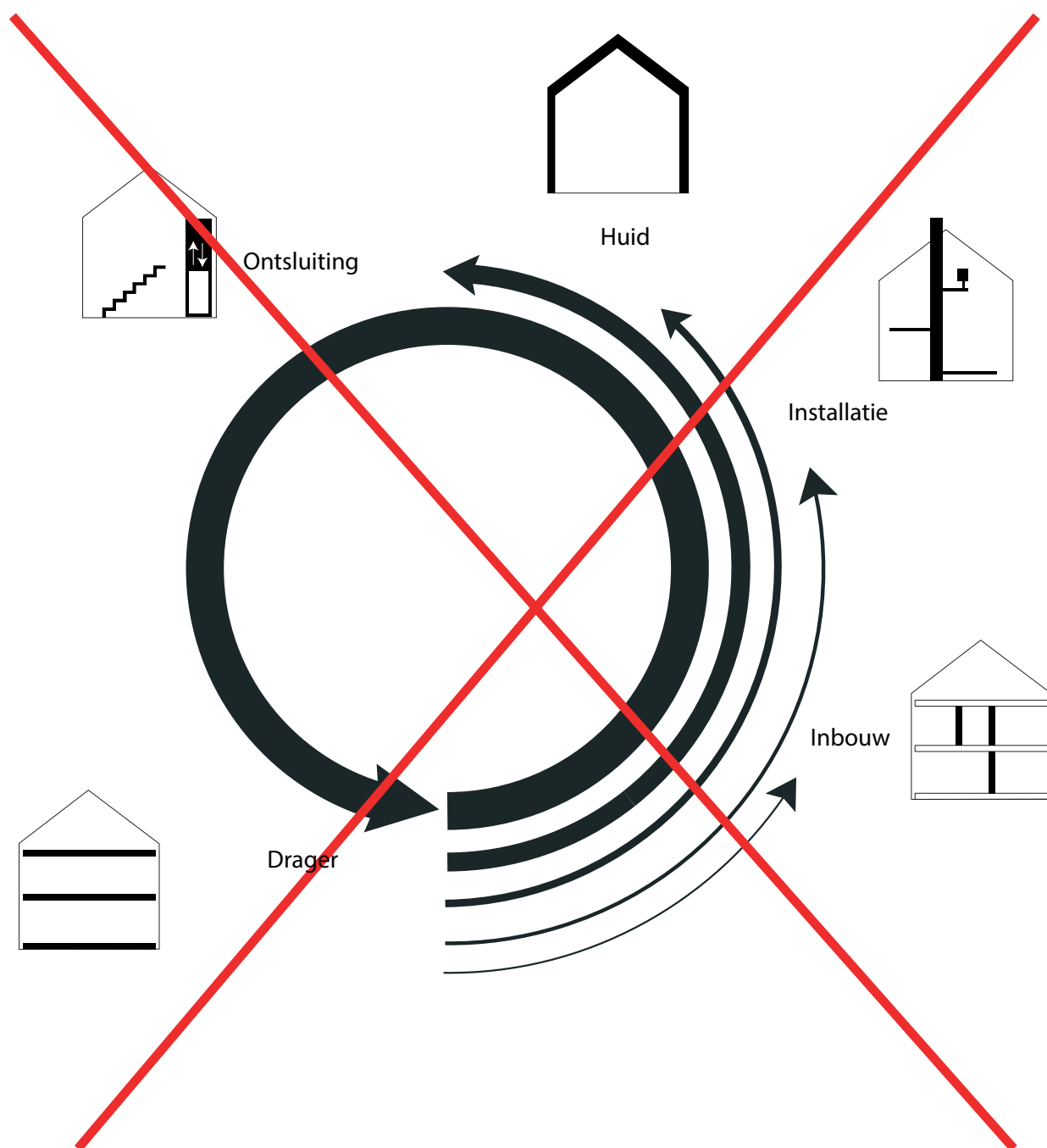
“Een omgeving biedt een keur van actiemogelijkheden voor de gebruiker, die wel of niet benut worden. Zo’n omgeving bepaald het gedrag niet, maar maakt een bepaald gedrag wel waarschijnlijker”.¹

De afstudeeropgave presenteert een ontwerpend onderzoek naar het toepassen van affordance in de architectuur bij transformatie.

1. Archined. (2020, 24 december). Openbare ruimte: elastisch maar niet vrijblijvend –. Geraadpleegd op 4 maart 2022, van <https://www.archined.nl/2020/08/openbare-ruimte-elastisch-maar-niet-vrijblijvend/>

OPGAVE

TRANSFORMATIE VAN EEN BESTAAND
GEBOUW DOOR NIEUWE METHODIEK

1.OPGAVE

Projecttekst

Transformeren met affordance toont een andere manier van het herbestemmen van gebouwen, toegepast op de Meelfabriek Codrio/Latenstein in Rotterdam.

Nieuwe gebruiksperspectieven worden geïntroduceerd voor ruimtes die het gebouw al heeft. Ruimtes die multi-inzetbaar zijn zonder daar flexibele elementen aan toe te voegen waardoor dit mogelijk is. Het zijn ruimtes met een vast interieur waar activiteiten plaatsvinden in plaats van een vast programma met flexibele ruimtes. Dit is mogelijk door ontwerpend onderzoek te doen naar de ruimtelijke kwaliteit van Codrico/Latenstein en het toevoegen van architectonische objecten aan de hand van affordance. Geen generieke ruimtes. Het is ontwerpen op basis van gedrag in plaats van ontwerpen voor een specifieke functie. Tegelijkertijd biedt de multifunctionaliteit potentie voor de locatie door de verschillende activiteiten die mogelijk zijn in het gebouw.

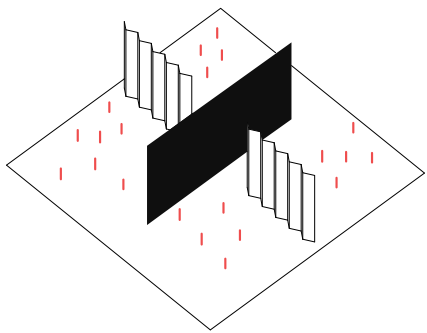
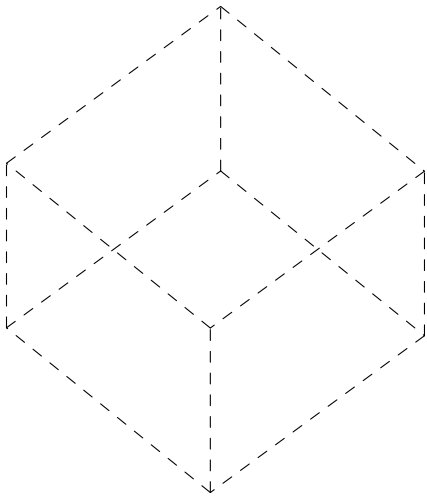
Affordance werd voor het eerst waargenomen door de Amerikaanse psycholoog James J. Gibson. Hij schreef erover in 1977 in zijn artikel "De Theorie van Affordances". Een onderzoek naar hoe elk persoon zijn omgeving visueel waarneemt. Hij had het idee dat affordances de eigenschappen zijn van een object om het te laten functioneren zonder dat er instructies voor nodig zijn.

Affordance biedt de mogelijkheid van het waarnemen van onze omgeving waarop wij kunnen reageren en acteren met de dingen die de omgeving ons aanbiedt. Wij herkennen de mogelijkheden uit eerdere ervaringen, onze fantasie of intuïtie. Denk hierbij aan het belopen van een trap of de simpele vormgegeven speeltoestellen van Aldo van Eyck in Amsterdam die vrijblijvend zijn om op verschillende manieren te reageren en te spelen.

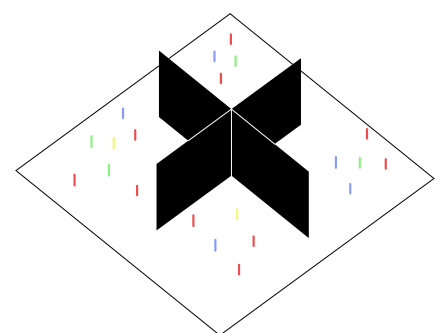
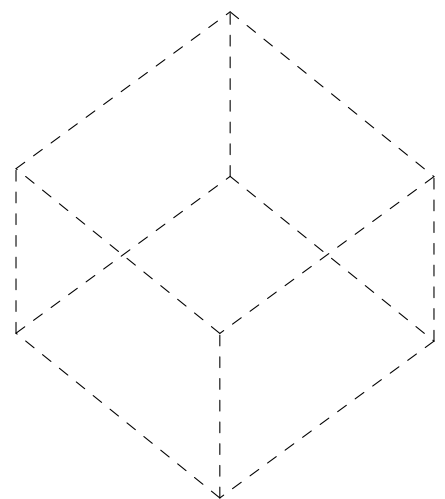
Ik heb onderzoek gedaan naar een andere manier van transformeren omdat ik denk dat er beter omgegaan kan worden met gebouwen die getransformeerd worden. Een gebouw wat getransformeerd wordt heeft vaak waarde. Deze bouwwerken geven identiteit aan de stad. De lagen door de jaren heen blijven zichtbaar, zowel voor de plek als voor het gebouw. Het is belangrijk om hiermee zorgvuldig om te gaan, omdat erfo goed een bepalende rol speelt. Stadsbewoners voelen zich ermee verbonden.

Bij transformatie is de drager, de basis die vaak als enige behouden blijft. De overige lagen inbouw, huid, installatie en ontsluitingen worden bij iedere transformatie aangepast zodat het weer geschikt is voor een nieuw programma in een nieuwe tijd. Het grootste probleem is het programma wat vaak te specifiek is waardoor het gebouw in de loop der tijd zijn identiteit verliest en opnieuw gestript moet worden. Blijven strippen is niet te verantwoorden als je het hebt over verduurzamen van gebouwen, CO₂-uitstoot vermindering en de historische waarde.

Een gebouw waar stadsbewoners zich mee verbonden voelen, ondanks dat dit geen publiek toegankelijk gebouw is, is het Codrico/Latenstein meelfabriek terrein op Katendrecht. Katendrecht, toen een havenwijk met arbeiders liggend aan de Rijnhaven waar vroeger veel havenactiviteiten was en de Holland American Line iedere week vertrok naar Amerika. Na de WOII kwam de modernisering met veel activiteit van meelfabrieken, waaronder de Coöperatieve Meelfabriek en Codrico. Twee gebouwen die door de jaren met elkaar verbonden zijn. Elk gebouw heeft nog steeds een specifiek element om de meelfabriek te definiëren. Hoge, grote ruimtes met dikke betonnen

FLEXIBELE RUIMTES
+
VAST PROGRAMMA

VASTE RUIMTES
+
ACTIVITEITEN

kolommen en liggers die laten denken aan een eeuwig bestaan. Elke ruimte groot genoeg om duizenden kilo's graan op te slaan in meters hoge silo's en grote oppervlaktes van magazijnen voor meel.

Momenteel liggen er plannen om Katendrecht te herontwikkeling en de havenactiviteiten vaarwel te zeggen. Verandering die een stad mee maakt, is een verandering voor een gebouw. Dit geldt ook voor Codrico/latenstein die nog steeds werkt als meelfabriek.

Codrico/Latenstein wordt een openbaar publiek gebouw. Het gebouw voedt de openbare publieke activiteiten in de plint. Deze activiteiten voeden het publieke interieur wat weer een verrijking is voor de stad. Het gebouw is in te delen in 6 verschillende type ruimtes; Bos van kolommen, entree, vrije vloeren, pleinen, rustplekken en landmarks. Elk van deze ruimte heeft z'n eigen karakter en sfeer, kansen en beperkingen. Hier is een matrix uit ontstaan per ruimte als leidraad.

Het karakter van de ruimtes bepaald hoe wij ons gedragen en wat de activiteiten kunnen zijn.

Het faciliteren van deze activiteiten ontwerp ik met affordance. In de theorie van affordance hebben we het dan over fysieke affordance. Die is weer in te delen in waarneembaar, verborgen en valse.

Het ontwerpen met waarneembare affordance in de architectuur gaat volgens mij gepaard met materiaal, tactiliteit, licht en schaduw, kleur, verhouding en sfeer.

Architectonische objecten toevoegen zoals een trap, plateau en balkon en het verwijderen van gevels en vloeren zorgen voor een openbaar toegankelijk gebouw met meer mogelijkheden. Deze type ingrepen samen met de

affordance zorgen voor een gebouw dat niet herhaaldelijk gestript hoeft te worden. De nieuwe laag in het gebouw is geen eindbeeld, maar een nieuwe laag voor het begin.

Niet alleen het gebouw zelf, maar ook de omgeving wordt vernieuwd waardoor stedelijke activiteiten in gang kan worden gezet. Net als het complex wordt de omgeving opengesteld. Er is op dezelfde manier omgegaan met de buitenruimte als het gebouw. Vrijheid van interpretatie van gebruik. Affordance biedt dus ook mogelijkheden aan voor zijn omgeving.

De afstudeeropgave presenteert dus een andere manier van transformeren. Een ontwerp-oefening hoe affordance een interessante nieuwe laag kan zijn in het ontwerpen van ruimtes. Ook laat affordance je bewuster ontwerpen. Ingrepen en elementen die je ontwerpt doe je vanuit het gedrag van de persoon en hoe dit het beste aansluit voor het gebruik.

Ik heb gemerkt dat affordance een groot onderwerp is wat meer onderzoek vergt. In dit ontwerpend onderzoek heb ik een klein gedeelte aangeraakt en ontwerpmatig toegepast in mijn rol als architect. Meer onderzoek zal nodig zijn. De toepassingen in de architectuur is in ieder geval een erg interessant uitgangspunt.

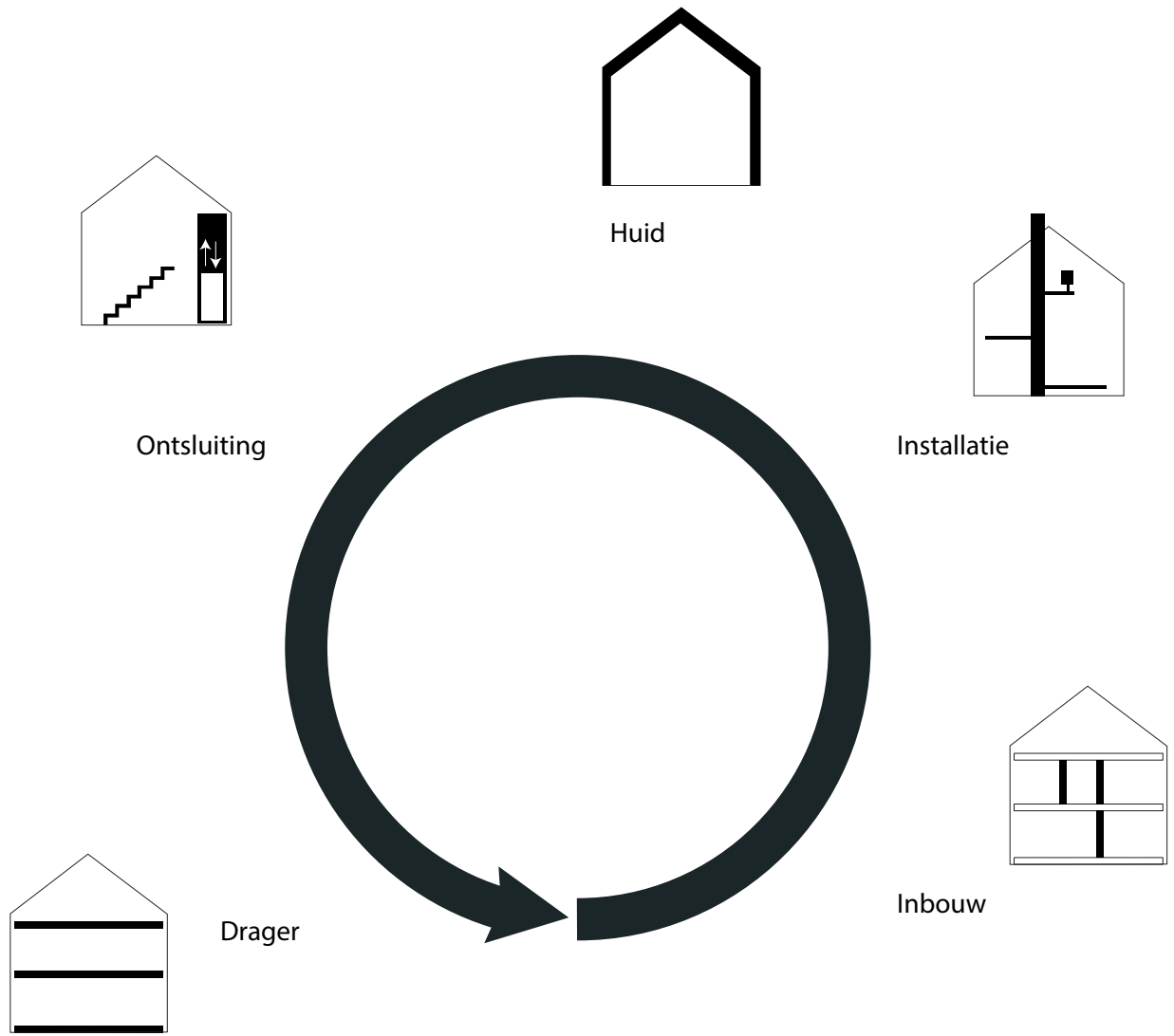

DIAGRAM LAGEN GEBOUW

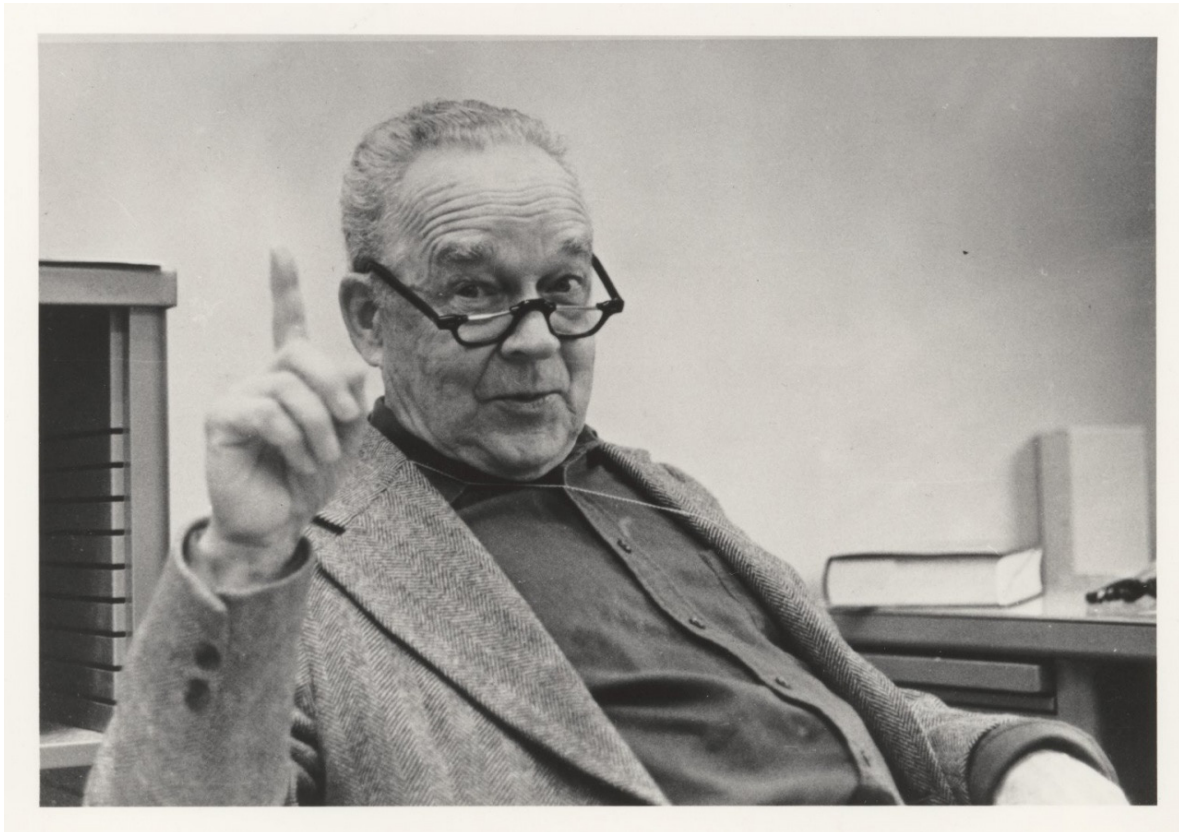
Elke laag zou dus even belangrijk moeten zijn, geen verschillende levenscyclussen.

VISIE

TRANSFORMEREN MET AFFORDANCE
VERBEELD EEN ANDERE MANIER VAN
TRANSFORMEREN

2. ONDERZOEK

Affordance

AMERIKAANSE PSYCHOLOOG J.J. GIBSON (1904-1979)

Affordance zijn de eigenschappen van het object waardoor multifunctioneel gebruik mogelijk wordt.

ALDO VAN EIJCK - SPEELTUINEN

ALDO VAN EIJCK - SPEELTUINEN

Het reageren van het kind op elementaire neigingen, is het gedrag wat bewegingen en de fantasie/verbeelding activeert . Deze speeltuinen maken dit mogelijk omdat ze gemaakt zijn van simpele dingen. De speeltuinen zijn configuraties van simpele structuren die vrijblijvend zijn om op verschillende manieren op te reageren en te spelen. Op deze manier wordt de fantasie geactiveerd.

LOCATIE

COMPLEX CODRICO/LATENSTEIN
RIJNHAVEN ROTTERDAM

3. LOCATIE

Complex Codrico/Latenstein

Het gebouw en de locatie die mij het interessants lijkt voor het ontwerpend onderzoek is de Meelfabriek Codrico/Latenstein aan de Katendrecht.

Het is een gebouw met enorm veel potentie voor de stad. Helemaal met het nieuwe masterplan voor de Rijnhaven. De locatie is in ontwikkeling. Tijd om na te denken over dit gebouw en wat het kan gaan betekenen voor deze locatie. Momenteel zit er nog een bedrijf in genaamd Codrico Rotterdam BV.

De meelfabriek ontworpen door architect J.J.M.Vegter is heel prominent, sober en functioneel. Ontworpen vanuit een efficiënt productieproces. Uitgebreid door de jaren door groei heeft een enorme overmaat en robuustheid gekregen.

Ik vind het een fascinerende gesloten plek in de stad. Een gebouw met architectonische kracht en wat opengesteld moet worden voor de stad en zijn bewoners. Iedereen kent het gebouw, maar kan er niet in. Wanneer je het over de groene kubus hebt, dan weet iedereen in Rotterdam wat je bedoelt.

De Rijnhaven is een van de oudste havens op de zuidoever van de Nieuwe Maas. De haven werd in eerste instantie gegraven als berghaven voor rijnschepen, voornamelijk voor in de winter als de rijnschepen door bevroering van de bovenrivieren de Rijn niet konden opvaren. In 1888 schreef de directeur van Gemeentewerken, G.J. de Jongh in een rapport dat het transitoverkeer in Rotterdam bleef toenemen en dat daarom de nieuwe Rijnhaven geschikt moest worden gemaakt voor de grootste zeeschepen. De Rijnhaven werd een haven voor de overslag van massagoed 'op stroom'. De zeeschepen meerden aan boeien,

los van de kade. Later verloor de Rijnhaven de overslagfunctie en werd het weer vooral een berghaven voor binnenvaartschepen.

Rijnhaven werd een poort naar de wereld. Katendrecht, de ligging op een schiereiland tussen twee grote havenbekkens waar schepen met vreemdelingen af -en aanvoeren, maakte het internationaler en avontuurlijk. Het was een havenwijk. Het was ook de plek waar de HAL iedere week vertrok naar Amerika.

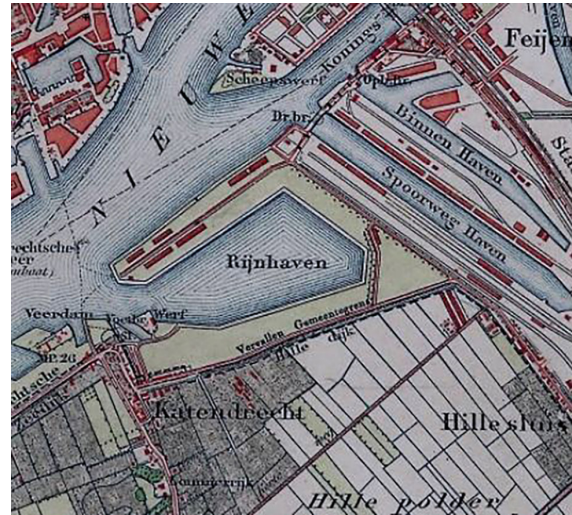
De Tweede Wereldoorlog maakte kortstondig een eind aan de havenactiviteiten in het gebied. Ondanks dat de Rijnhaven op 14 mei 1940 grotendeels ontzien was, kreeg het gebied zwaar te lijden onder latere vernielingen aan het einde van de oorlog. Vele loodsen en pakhuizen werden verwoest, kades en kranen werden opgeblazen en schepen werden voor de kades tot zinken gebracht.

Na de oorlog werd flink geïnvesteerd in het herstel en modernisering van het havenbedrijf. Door de grondigheid waarmee de vernietigingsacties waren uitgevoerd, waren veel panden en haveninstallaties niet meer te herstellen. Hierdoor ontstond de mogelijkheid (en noodzaak) om een nieuw modern havenbedrijf op te bouwen. In de wederopbouwperiode gingen nieuwe markante gebouwen zoals de Coöperatieve Meelfabriek, de Meneba-fabriek en de Maassilo het beeld van de Maas- en Rijnhaven bepalen.

Ondertussen was de uitbreiding van de haven in westelijke richting doorgestaan, waardoor het zwaartepunt van de havenindustrie steeds verder van het centrum af kwam te liggen. Eind 20e eeuw was een groot deel van de havenindustrie weggetrokken en waren vele

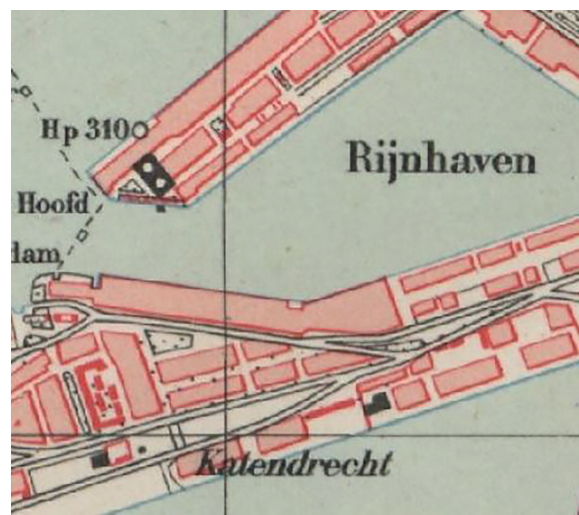
1880
VOORMALIGE EILAND FEIJENOORD EN POLDER HILLEGORZEN

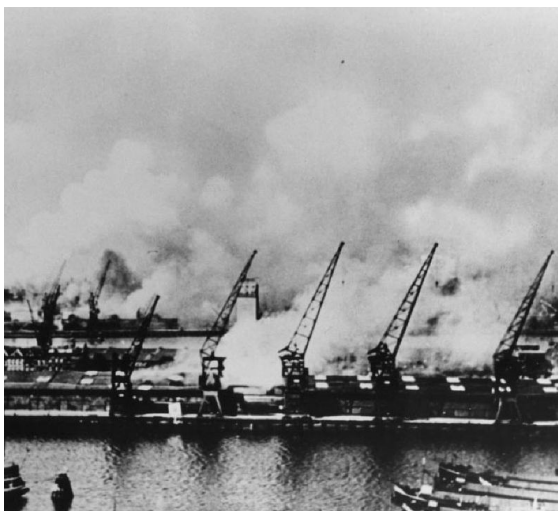
1896
MET DE NIEUWE TRANSITHAVEN "RIJNHAVEN"

1930
RIJNHAVEN EN WOONWIJK KATENDRECHT

1930
RIJNHAVEN EN WOONWIJK KATENDRECHT

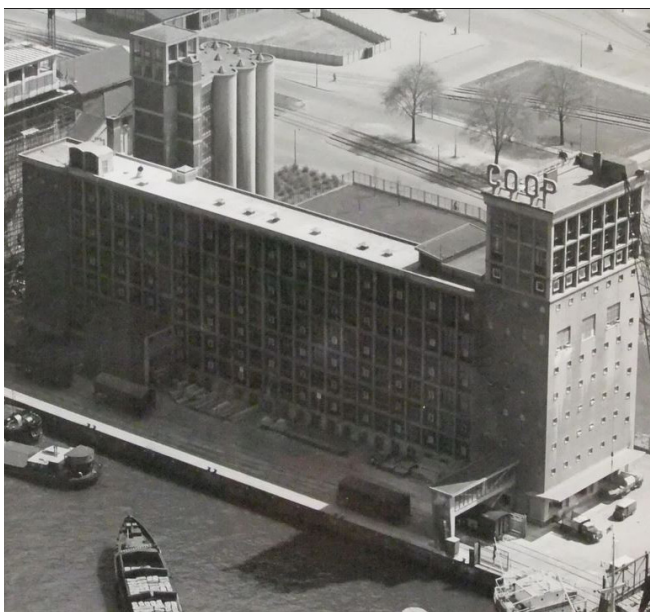

1940
BOMBARDEMENTEN TWEEDE WERELD OORLOG

1967
HERSTEL EN MODERNISERING

gebouwen rondom de Rijn- en Maashaven leeg komen te staan. In de jaren die komen gaan wordt geprobeerd het gebied te vernieuwen en om te vormen naar een aantrekkelijk gebied voor wonen, werken en recreëren met daartussen nog enkele, vaak herbestemde gebouwen uit de tijd van de transitohavens. Codrico/Latenstein is daar 1 van.

1952 OPENING "MEELFABRIEK CO-OP" ARCHITECT J.J.M. VEGTER

1969 UITBREIDING SILOGEBOUW CO-OP

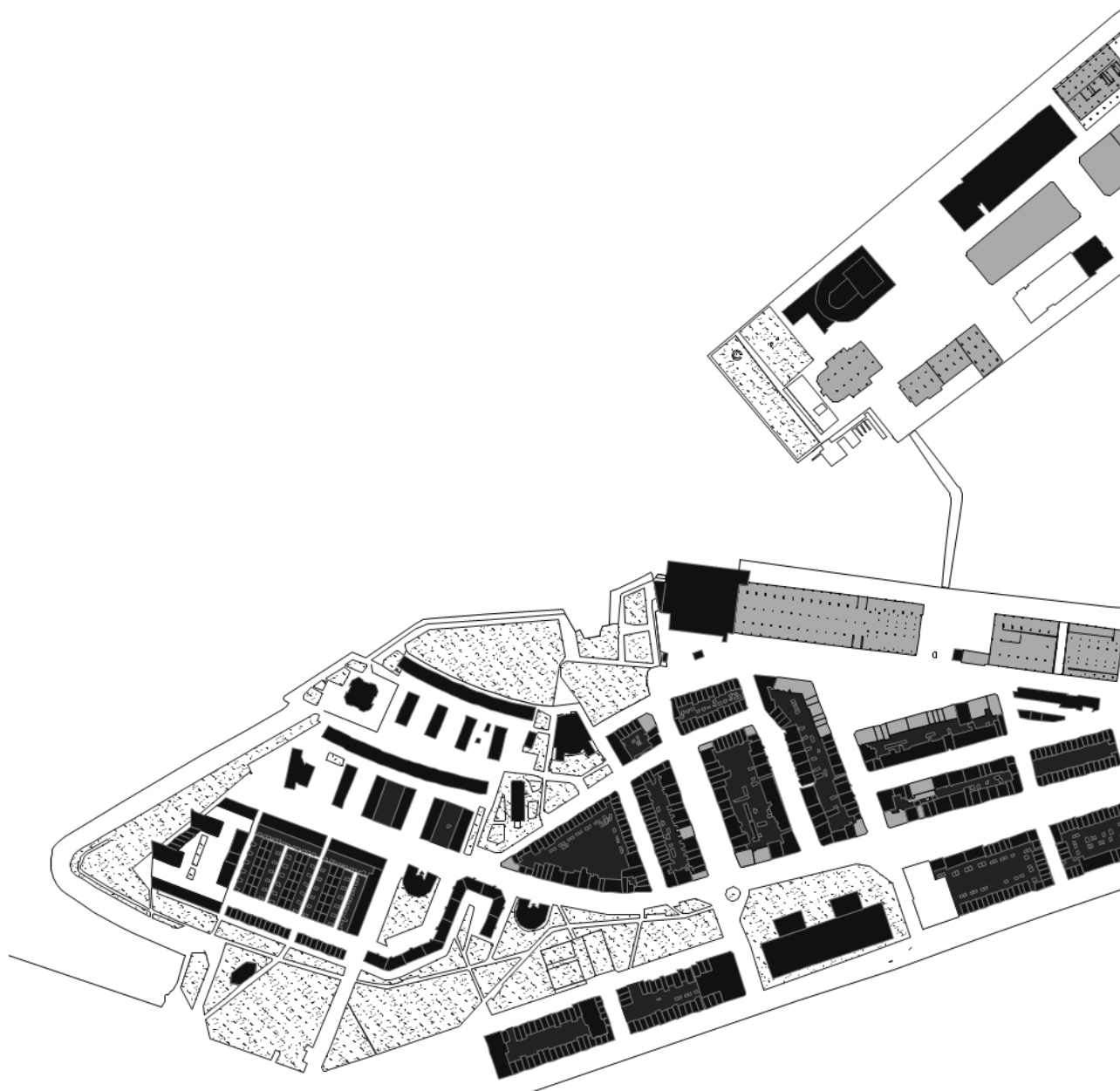

1980 CENTRAAL BUREAU NEDERLANDS LANDBOUW COMMITE

MEELFABRIEK LATENSTEIN
Ontwikkeling Codrico/Latenstein door de jaren heen

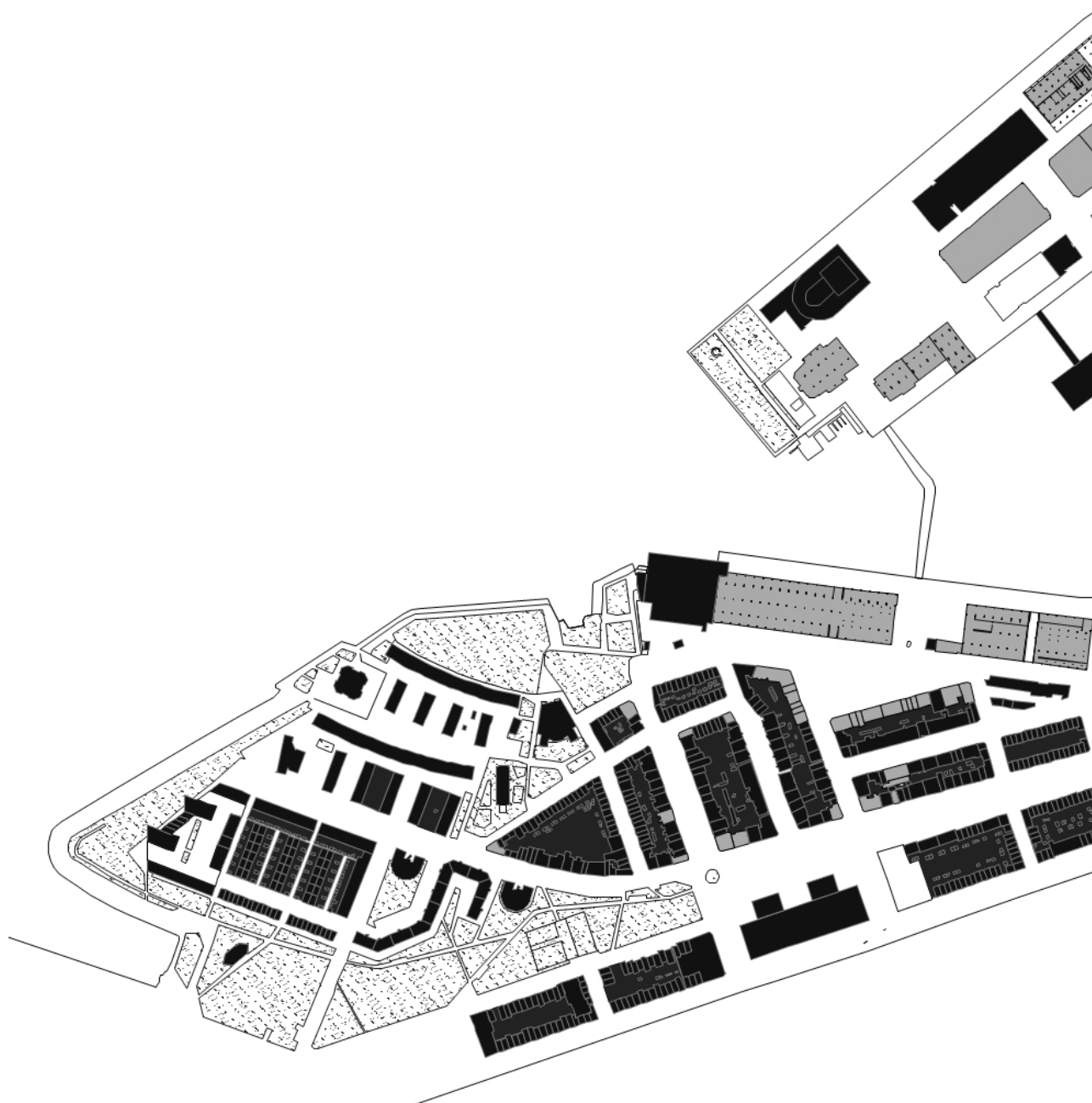
CONTEXT

RELATIE NIEUWE INVULLING
GEBOUW MET KATENDRECHT EN
STAD ROTTERDAM

NOLLY KAART BESTAANDE SITUATIE

NOLLY KAART NIEUWE SITUATIE

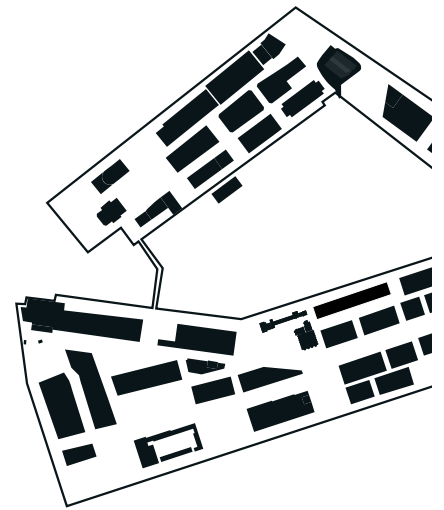

Stad Rotterdam

Integratie van het gebouw met de stad

Het gebouw is een openbaar complex voor de stad en haar bezoekers zoals Rotterdammers, dagjesmensen en buitenlandse toeristen. Het bouwwerk voedt openbare publieke activiteiten voor de stad.

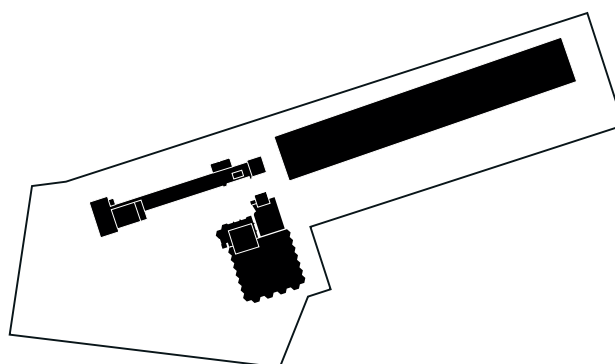
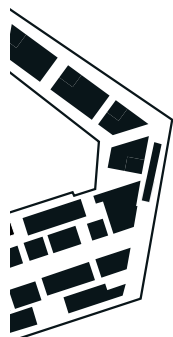
Katendrecht (De Ka)

Essentiele elementen van het gebouw

Het toevoegen van een openbaar complex waar voornamelijk semi-publieke activiteiten plaatsvinden. De publieke activiteiten in de openbare ruimte en het publieke interieur wat een verrijking is voor de stad.

CONTEXT

Van stad tot gebouw

Kaap) en Rijnhaven

het gebied voor de transformatie

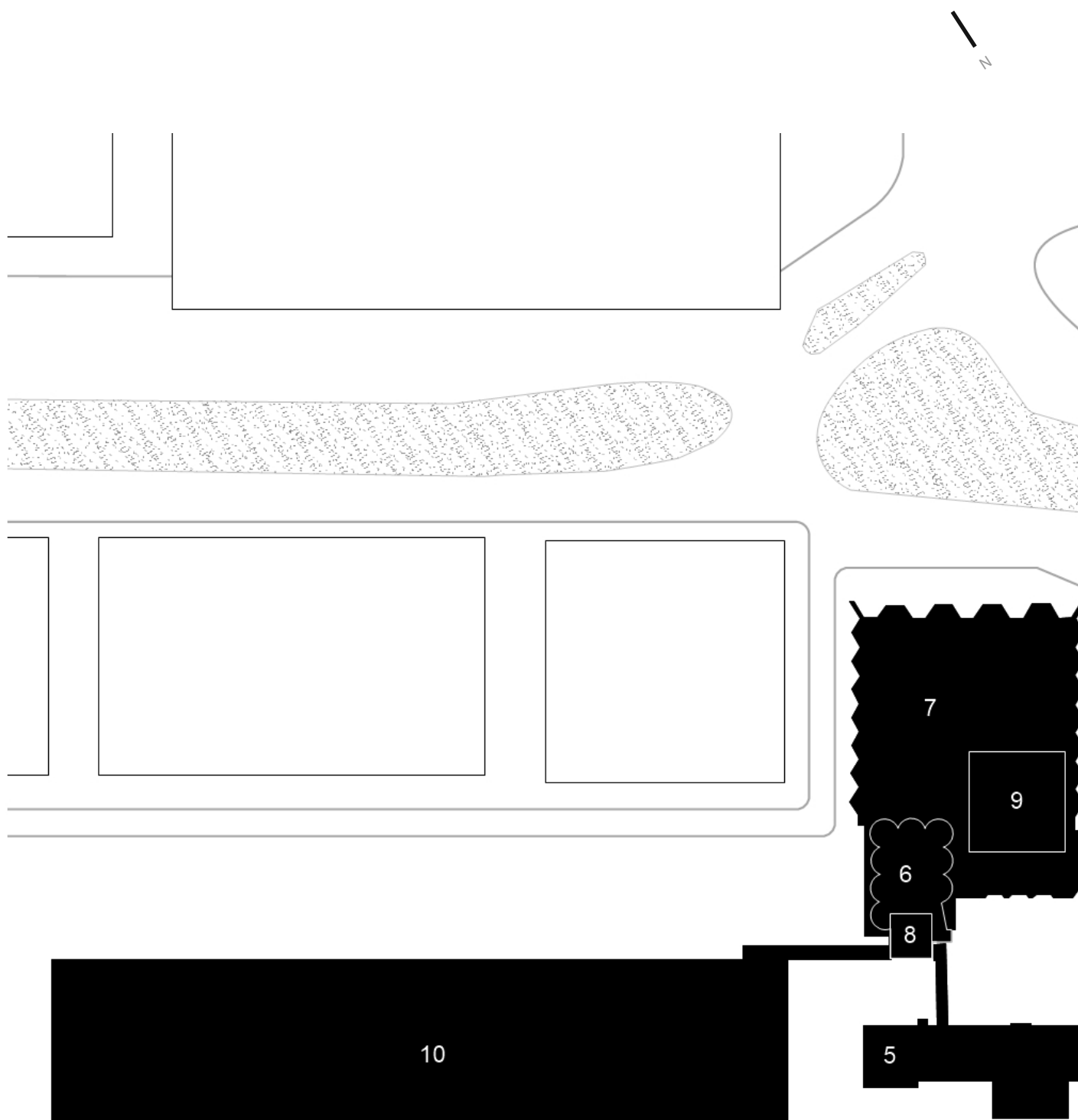
penbaar publiek programma in een gebied
publiek en prive faciliteiten zijn is een kans.
n de plint voeden het
n verrijking is voor het gebied.

Codrico/Latenstein

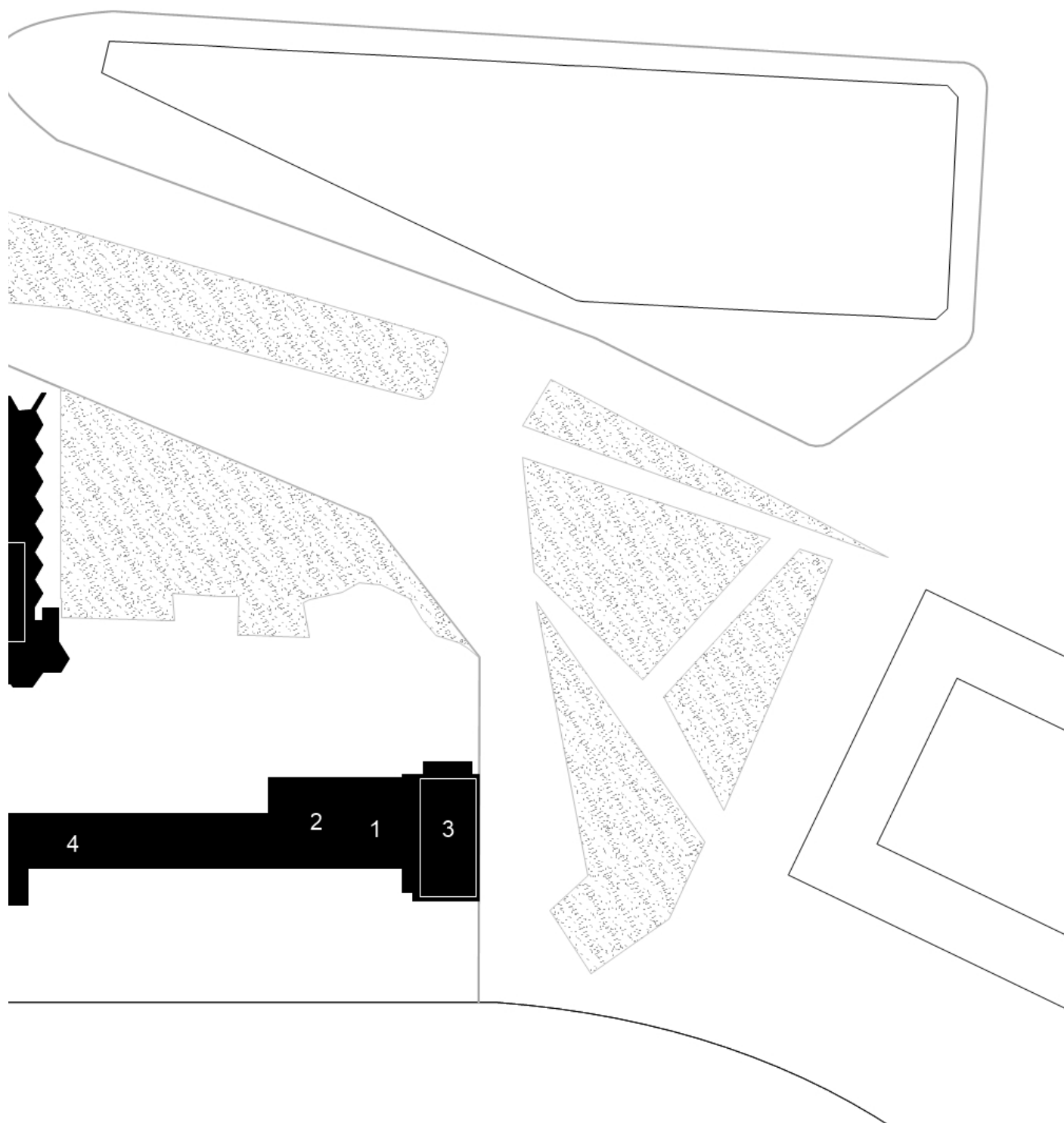
Vernieuwing terrein Codrico/Latenstein.

Het cultuurcentrum heeft 3 thema's:

- Publiek naar prive
- multifunctioneel
- Affordance

BESTAANDE SITUATIE

- 1. Zakkenmagazijn
- 2. Bloemsilo's
- 3. Personeelsopbouw
- 4. Malerij

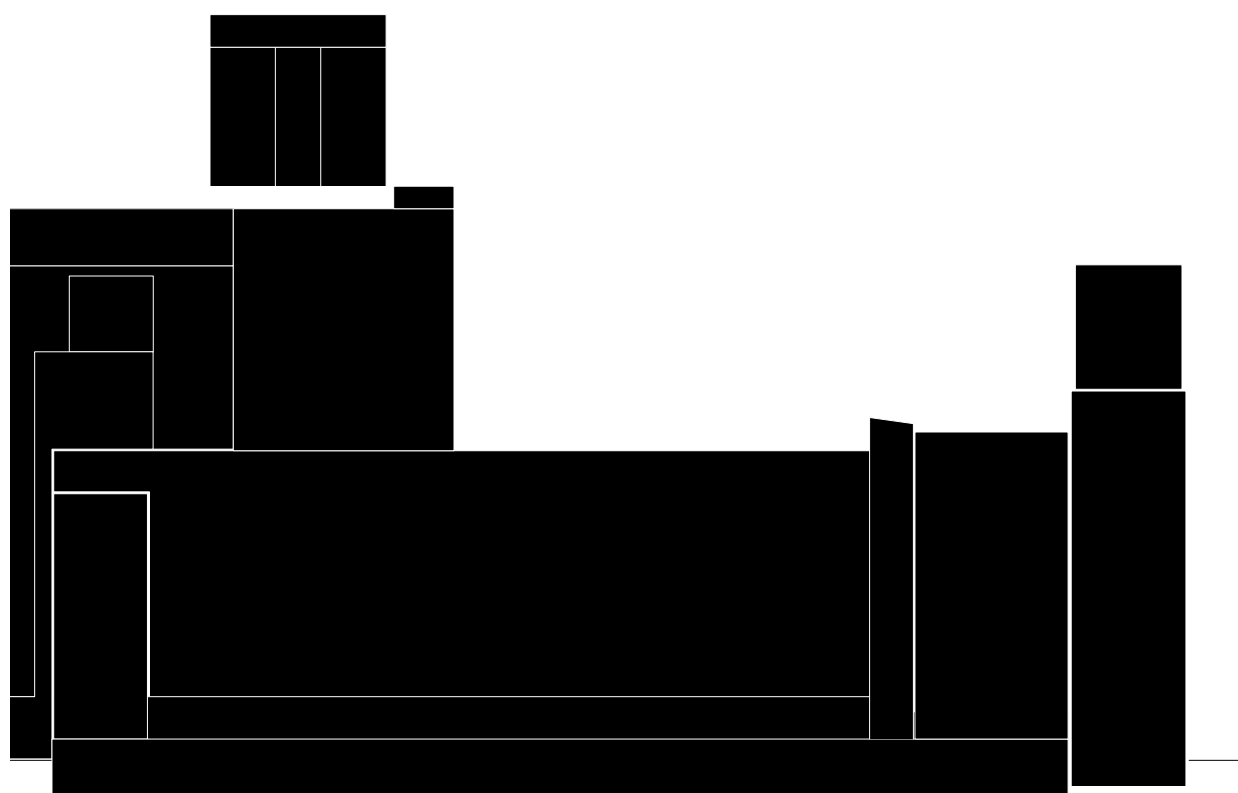
- 5. Tarwesilo's '52
- 6. Graansilo's '52
- 7. Graansilo's '64
- 8. elevatorhuis silo '52

- 9. Elevatorhuis silo '64
- 10. Centraal bureau voor administratie

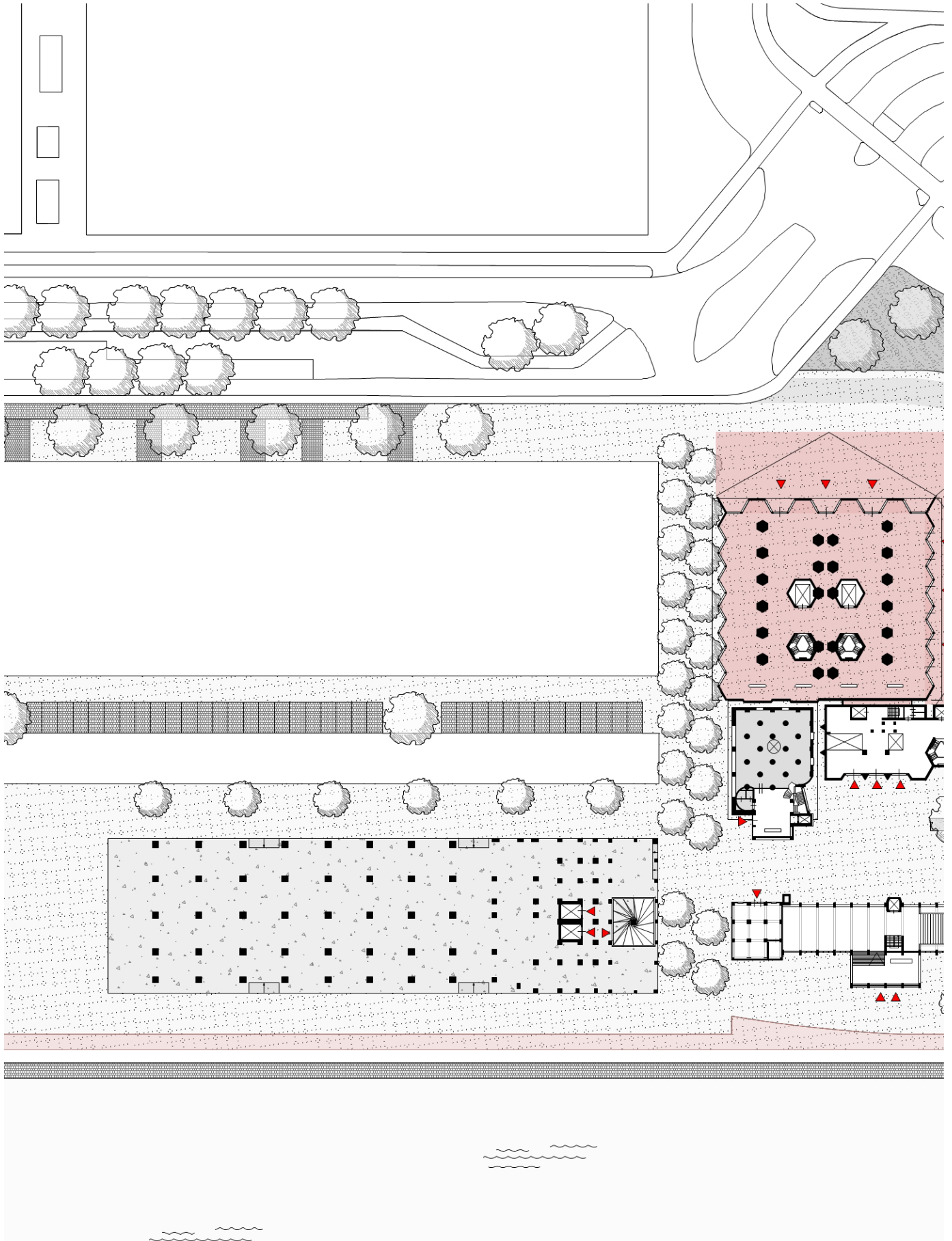

PROGRAMMA BESTAAND

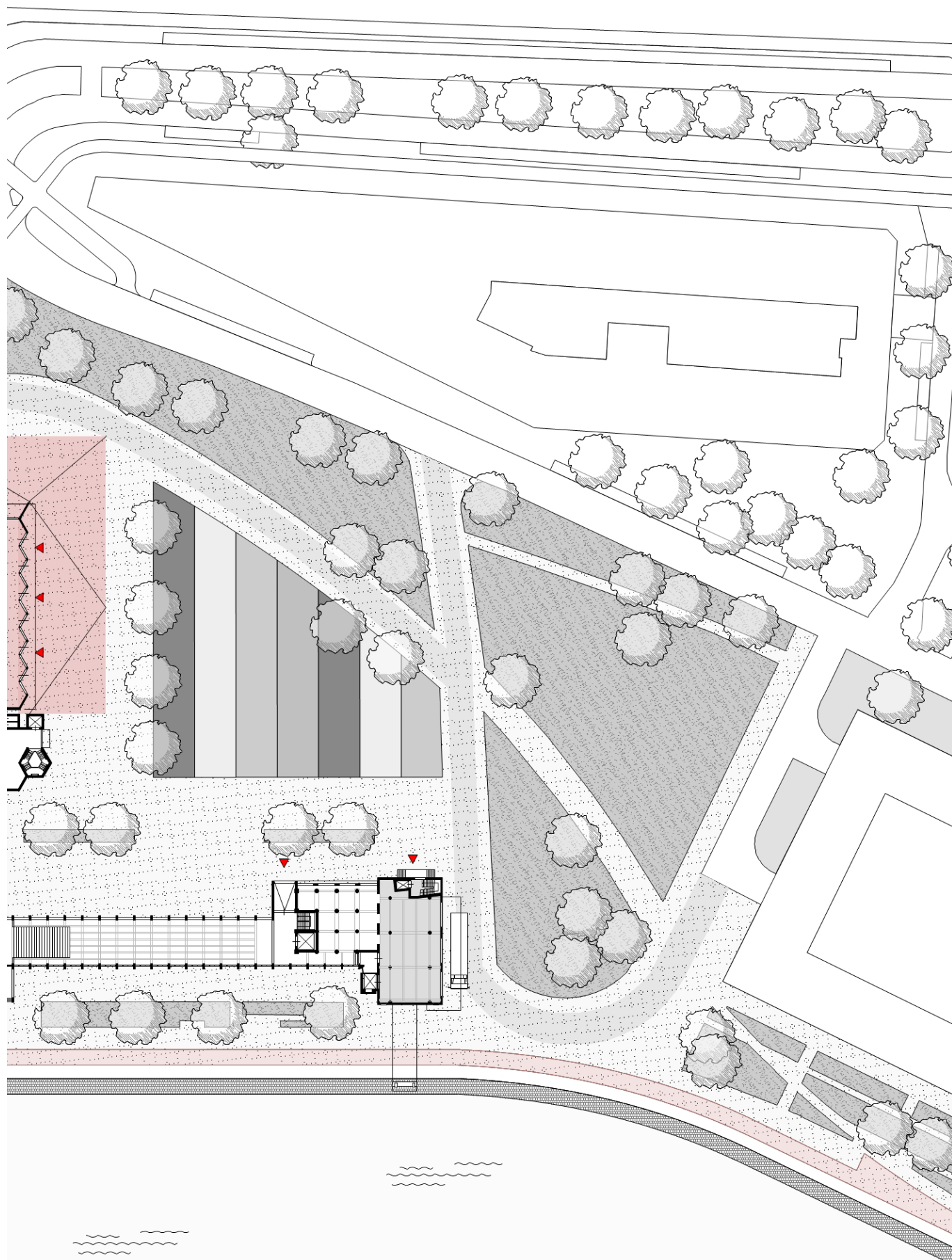
Langsdoorsnede bestaande situatie

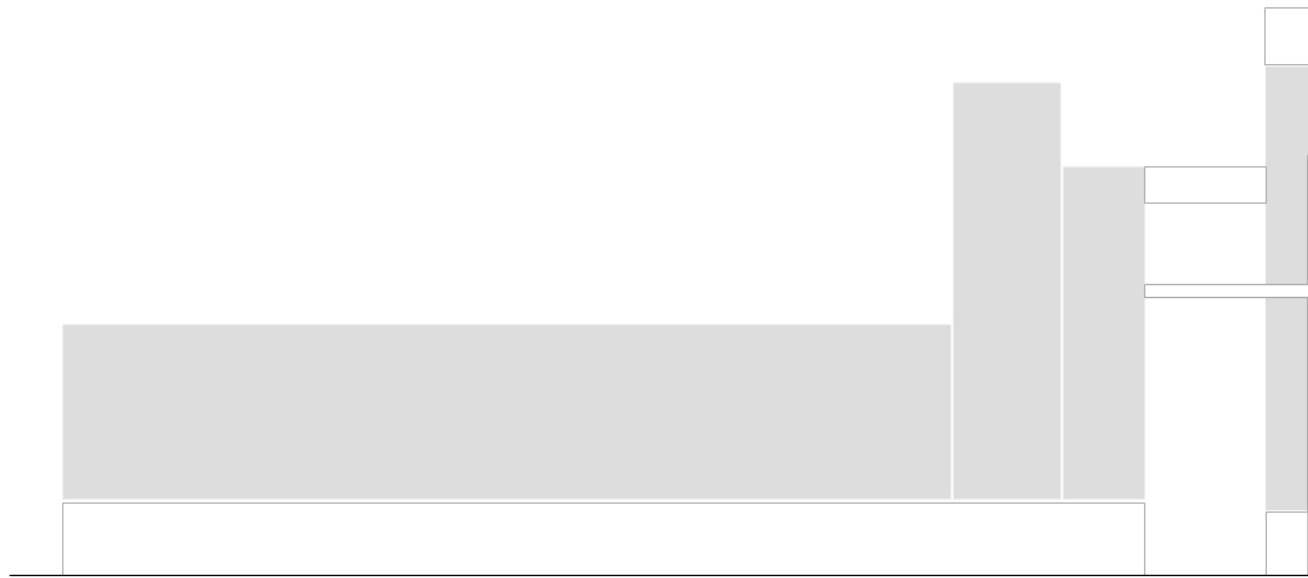

PRIVE

NIEUWE SITUATIE 2030

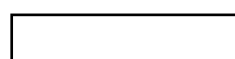
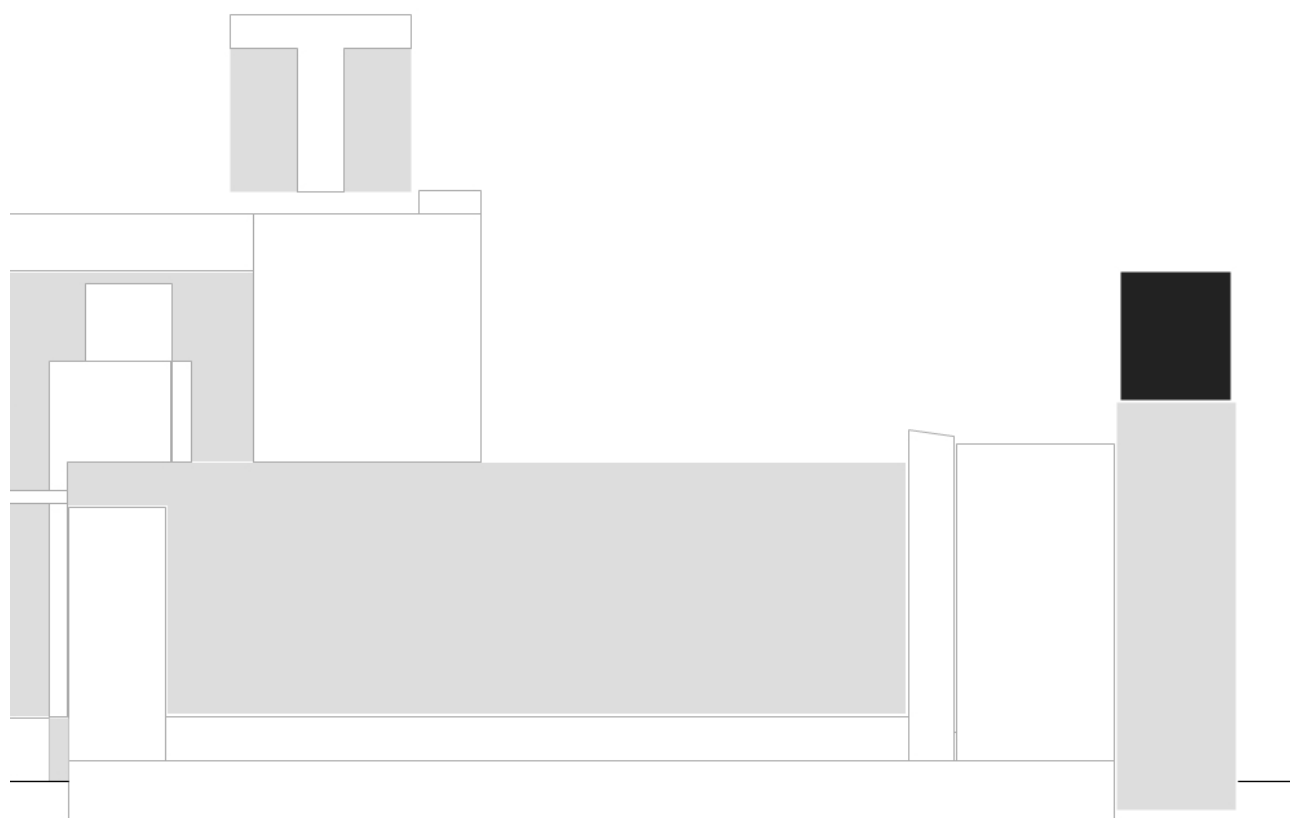

PROGRAMMA NIEUW 2030

Langsdoorsnede nieuwe situatie

TRANSFORMEREN MET AFFORDANCE

47

PUBLIK

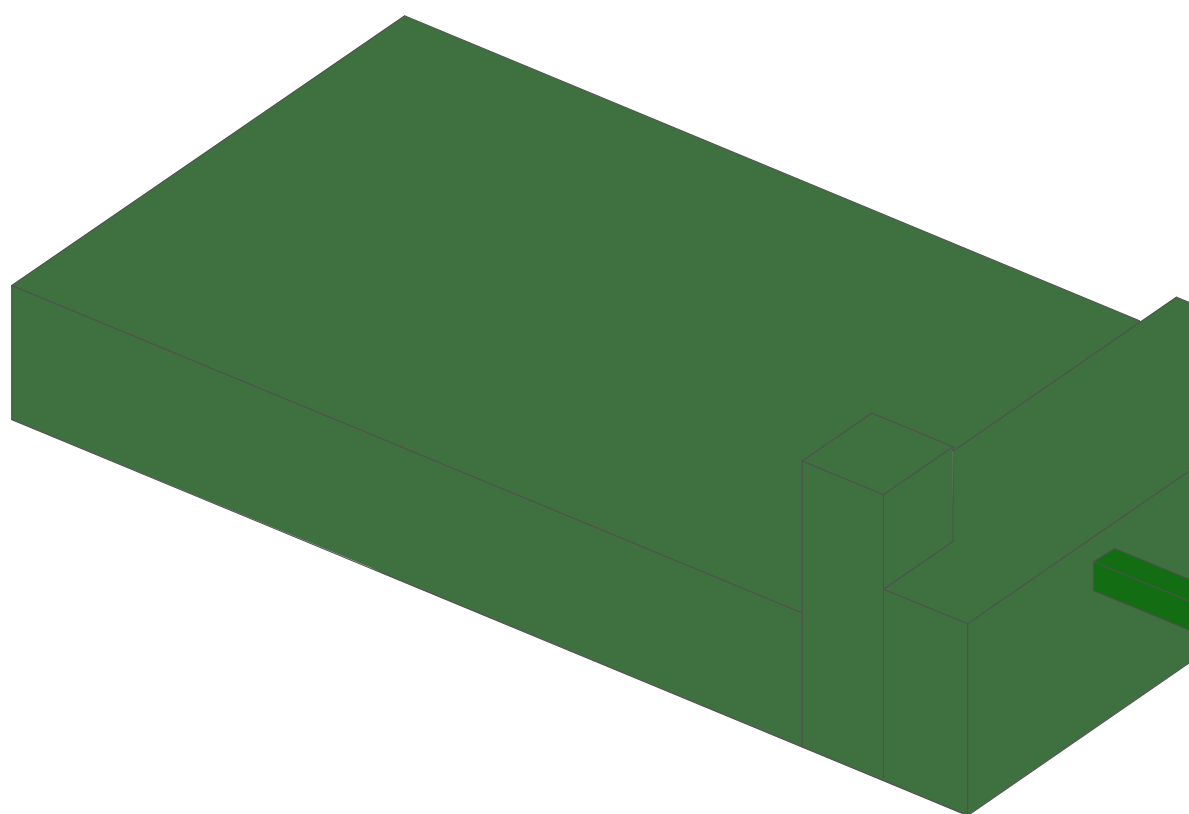
SEMI-PUBLIK

PRIVE

ONTWERP

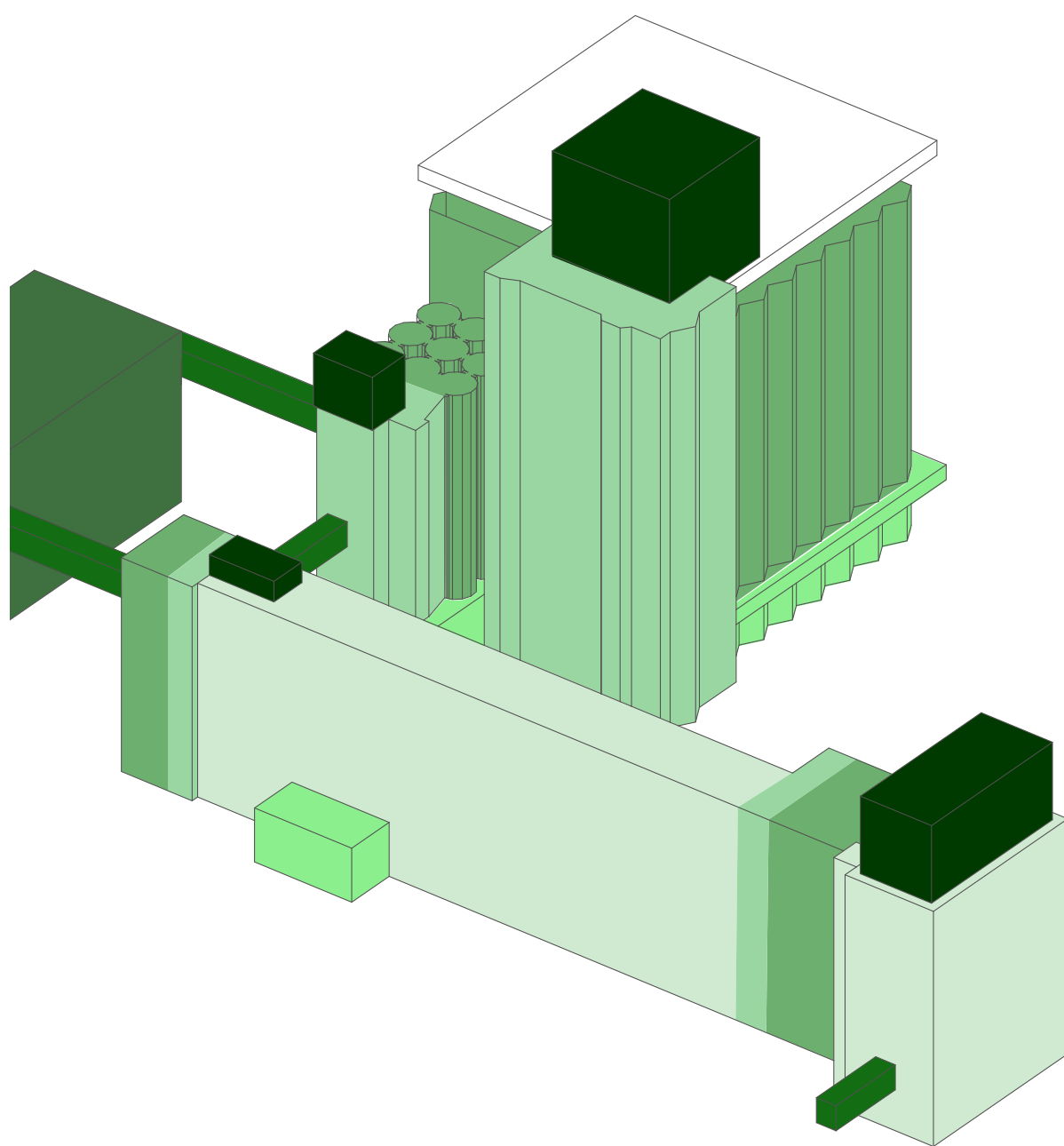
6 VERSCHILLENDE TYPE
RUIMTES MET AFFORDANCE

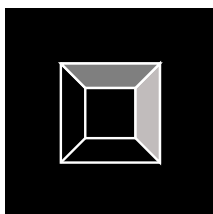
- BOS VAN KOLOMMEN
- OPEN PLATTEGROND
- LANDMARKS

KANSEN GEBOUW

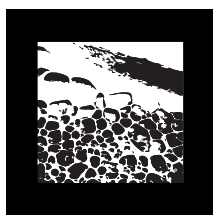
Totaal

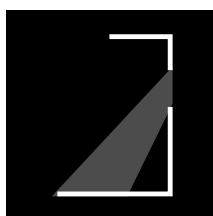
	TOREN
	PLINT
	SILO'S

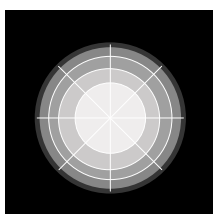
materiaal

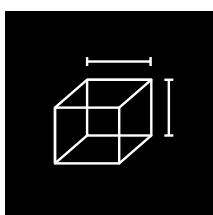
tactiliteit

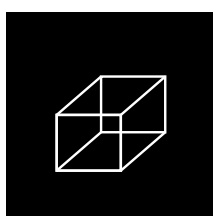
licht en schaduw

kleur

Verhouding

sfeer

ONTWERP

Ontwerpen met affordance

Het nieuwe gebruik is in te delen in 6 type ruimtes. Elk van deze ruimtes is te definiëren door de kwaliteiten van de ruimte zelf.

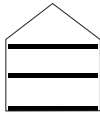
Bij transformeren naar multifunctioneel gebruik maak ik gebruik van de waarneembare affordance. Waarneembare affordance biedt aanwijzingen van informatie aan personen die hen in staat stelt om te begrijpen welke acties ondernomen kunnen worden en moedigt aan

om die actie te ondernemen.

Het ontwerpen van waarneembare affordance architectonische objecten gaat gepaard met , tactiliteit, licht en schaduw, kleur, verhouding en sfeer. Dit zijn de affordance eigenschappen van het object die multifunctioneel gebruik mogelijk maakt.

Kansen & Beperkingen

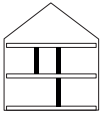
Lagen

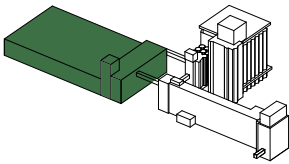
Drager

Huid

Inbouw

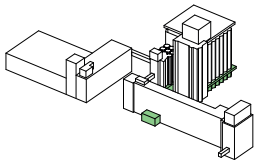

Bos van kolommen
Openbaar bg
Semi-openbaar

Fysieke verschijning van de drager is de zichtbare kolommenstructuur. Deze kenmerken worden behouden.

De gevelexpressie past bij het gebouw, maar niet bij de toekomstige activiteit.

De kolommenstructuur creëert interieur als tussenruimte voor divers gebruik.

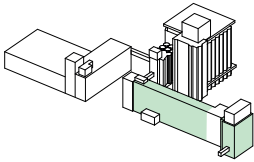

Entree openbaar

Fysieke verschijning van de drager is de zichtbare kolommenstructuur. Deze kenmerken worden behouden.

De gevelexpressie past bij het gebouw, maar niet bij de toekomstige activiteiten.

De kolommenstructuur creëert interieur als tussenruimte voor divers gebruik.

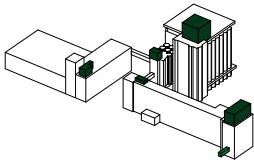

Vrije vloeren
Semi-openbaar

Fysieke verschijning van de drager zijn de liggers en kolommen in de gevel. Kenmerken worden behouden.

De gevelexpressie is grotendeels transparant en past bij het gebouw en de toekomstige activiteit.

Er is geen inbouw. De ruimte zijn volledig open.

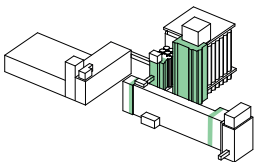

Landmark
Privaat
Semi-openbaar

fysieke verschijning van de drager is de dragende kern en vloer. Betonnen kern wordt behouden.

De gevelexpressie past bij het gebouw en de toekomstige activiteit.

De ruimte is grotendeels open. Door de betonnen kern wordt de ruimte gescheiden.

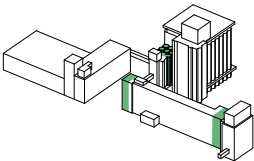

Pleinen
Openbaar

fysieke verschijning van de drager. Kenmerken worden behouden.

De gevelexpressie past bij het gebouw en de toekomstige activiteit.

Er is geen inbouw. De ruimte zijn volledig open.

Rustplekken
Openbaar

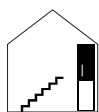
fysieke verschijning van de drager zijn de silo's zelf. Deze zijn in het zicht. De silo's worden behouden.

De gevelexpressie zijn de betonnen silo en past bij de toekomstige activiteiten. De silo's worden behouden.

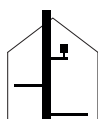
Het interieur van het gebouw is identiek aan de dragende structuur.

Gedrag

Gebruik

Ontsluiting

Installaties

Ontsluiting door trappen en liften.

Aanwezig, maar verouderd en past niet bij toekomstig gebruik

actief
beschut
informeel
open
bekeken

ontmoeten
spelen
Buiten sporten
Modeshows

niet aanwezig

met betrekking op graan en bloem verwerking aanwezig. Dit past niet bij het toekomstig gebruik

actief
sociaal
informeel
dwalen

pop -up winkel/horeca
Voorstellingen
GGZ/vaccinatie locatie
markt
skateplek

Ontsluiting door trappen en liften.

met betrekking op graan en bloem verwerking aanwezig. Dit past niet bij het toekomstig gebruik

onderzoekend
kalm
sociaal
formeel
open
oplettend

expositie
onderwijs
debatten/Lezingen
Theater
flex plekken

niet aanwezig, wel in verbinding met de pleinen en silo's

met betrekking op graan en bloem verwerking aanwezig. Dit past niet bij het toekomstig gebruik

actief
sociaal
informeel
levendig
dwalen
creatief

ontmoeten
Feesten
oefenruimte (dans en muziek)

Ontsluiting door trappen, liften en verbindingen met silo's in de vorm van pleinen

Aanwezig, maar verouderd en past niet bij toekomstig gebruik

actief
sociaal
informeel
gezellig
huiselijk
open

wachten
workshops
woonkamer
Q&A journalistiek
muziek/comedy/poezie

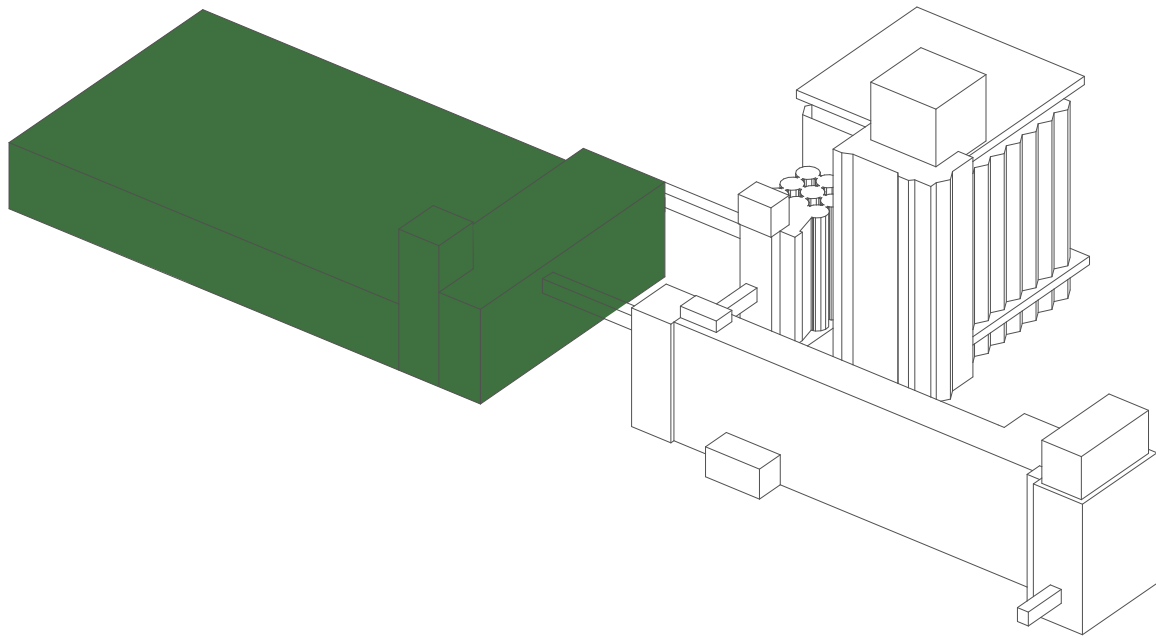
niet aanwezig. Wel verbindingen met de pleinen.

met betrekking op graan en bloem verwerking aanwezig. Dit past niet bij het toekomstig gebruik

Teruggetrokken
ingetogen
gesloten
gereserveerd
rustig

rustplekken
studie
yoga

1. BOS VAN KOLOMMEN

BOS VAN KOLOMMEN

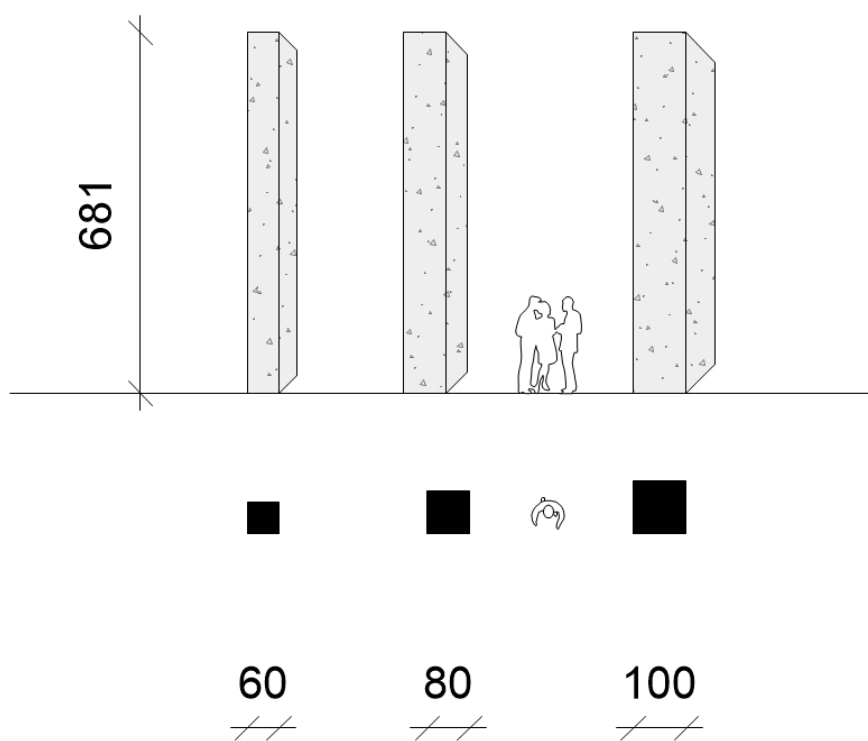
Open verbinding tussen haven en complex

BOS VAN KOLOMMEN - IMPRESSIE

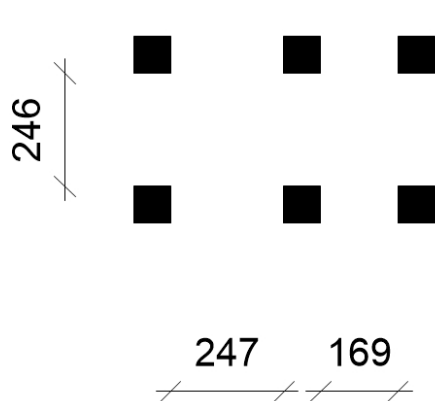

BOS VAN KOLOMMEN - IMPRESSIE

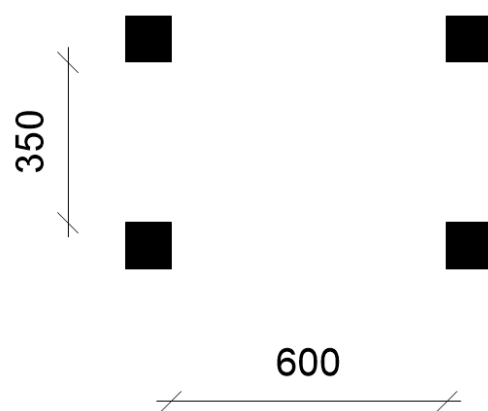

DRAGER MAAT KOLOMMEN

BOS VAN KOLOMMEN - AANWEZIGE AFFORDANCE

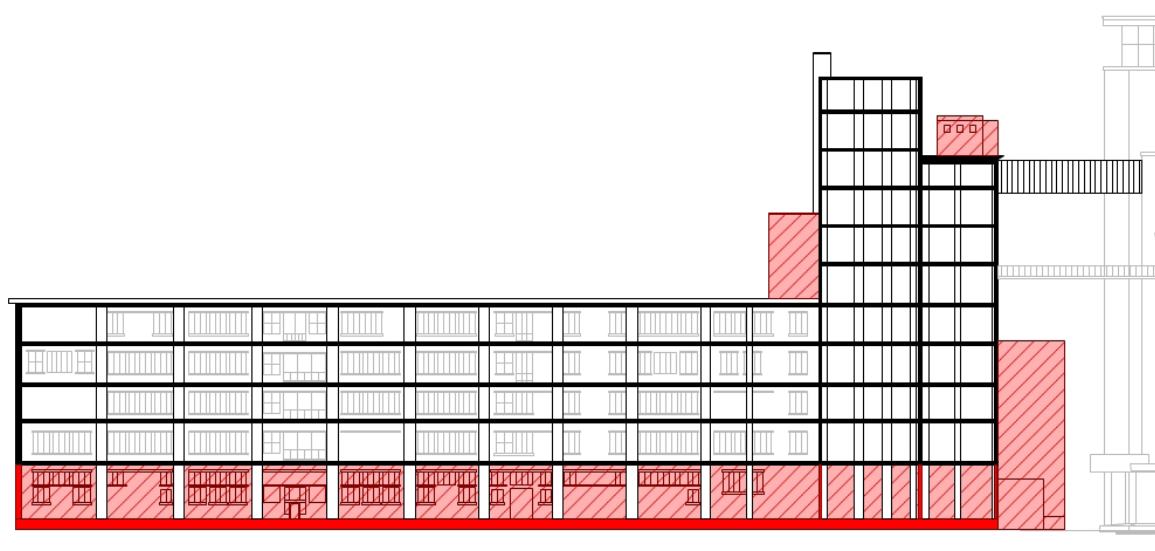

STRUCTUUR 1

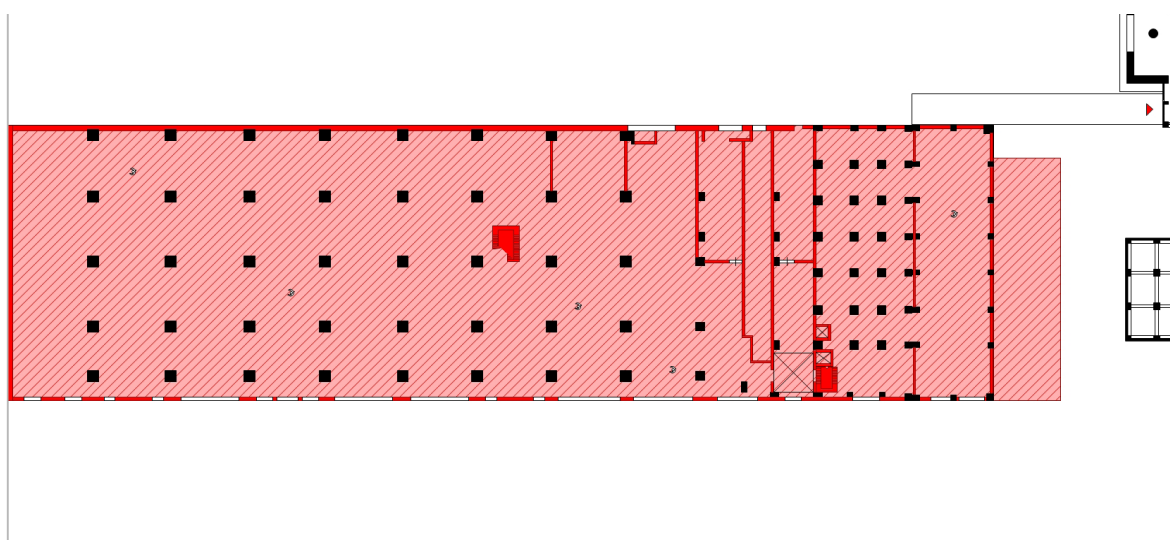

STRUCTUUR 2

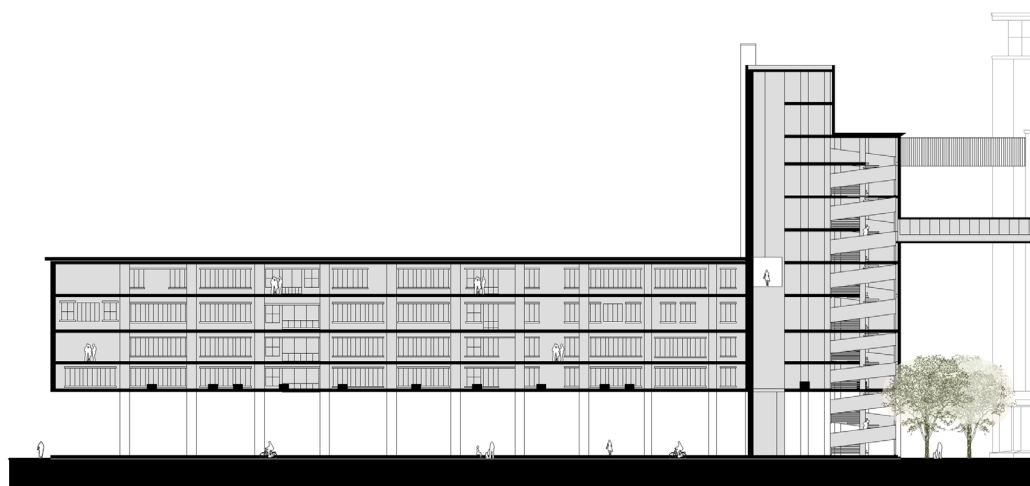
BOS VAN KOLOMMEN - AANWEZIGE AFFORDANCE

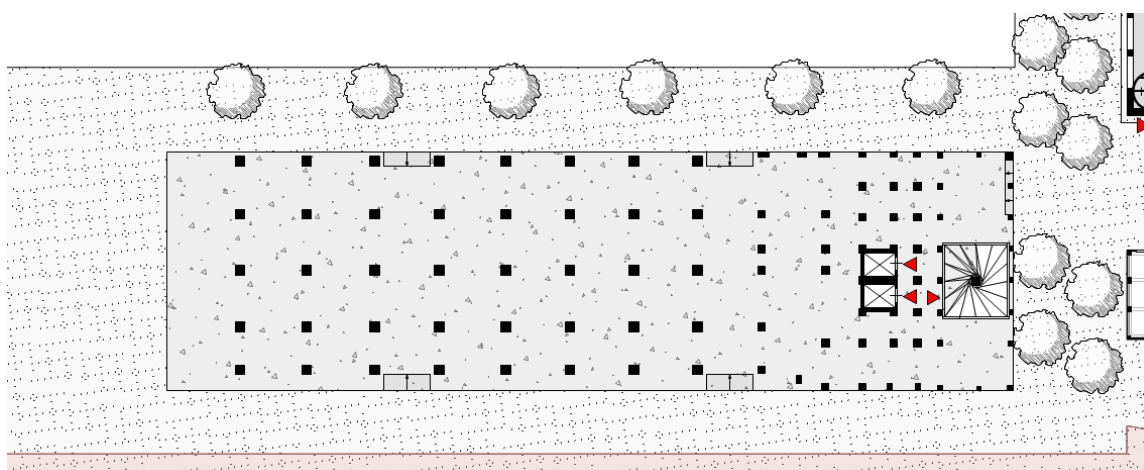
BOS VAN KOLOMMEN - AANPASSINGEN

BOS VAN KOLOMMEN - AANPASSINGEN

BOS VAN KOLOMMEN - ONTWERP

BOS VAN KOLOMMEN - ONTWERP

BOS VAN KOLOMMEN - ACTIVITEIT WORKSHOP

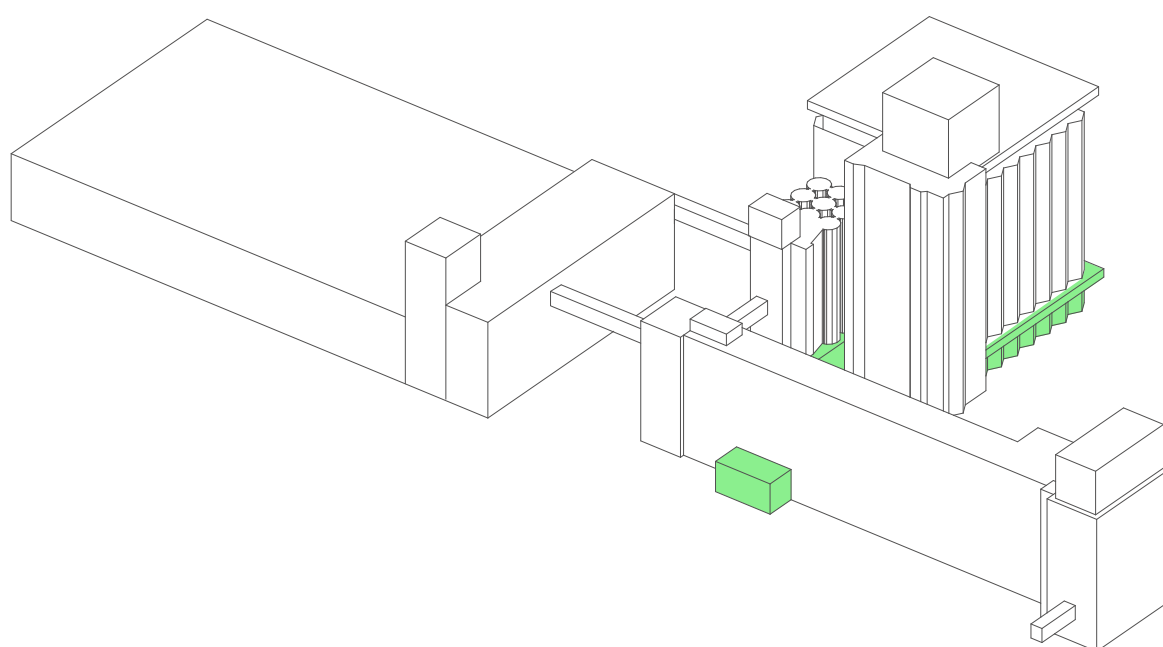
BOS VAN KOLOMMEN - ACTIVITEIT SPORTEN

BOS VAN KOLOMMEN - ACTIVITEIT MODESHOW

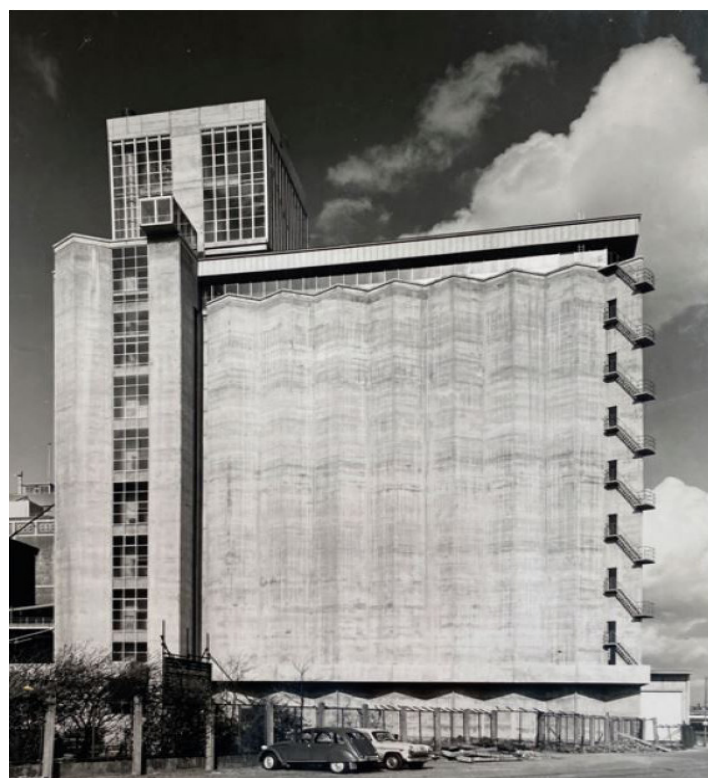
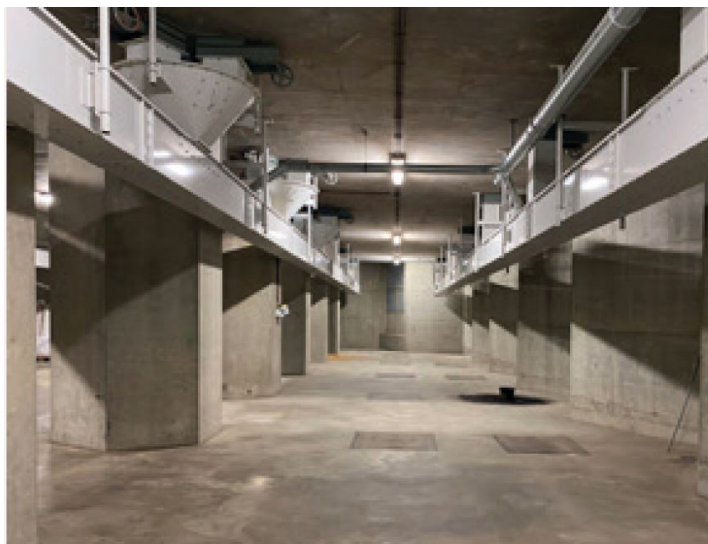
2. ENTREE

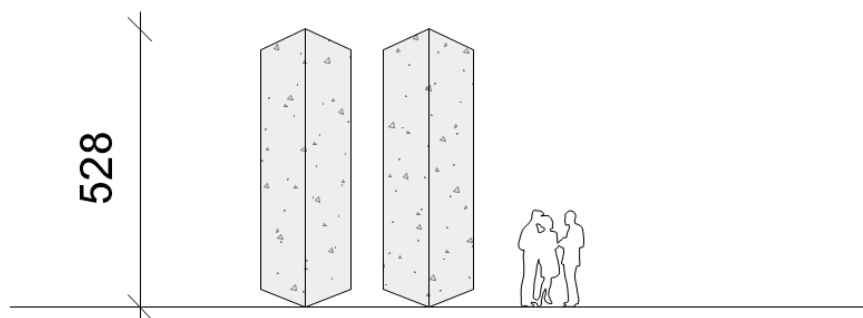
ENTREE

Begane grond gaat een relatie aan met de straat

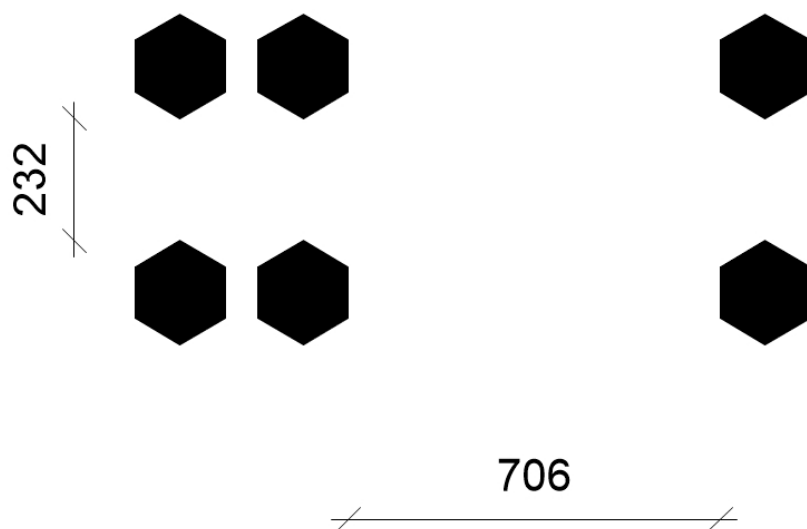
ENTREE - IMPRESSIE

172 172

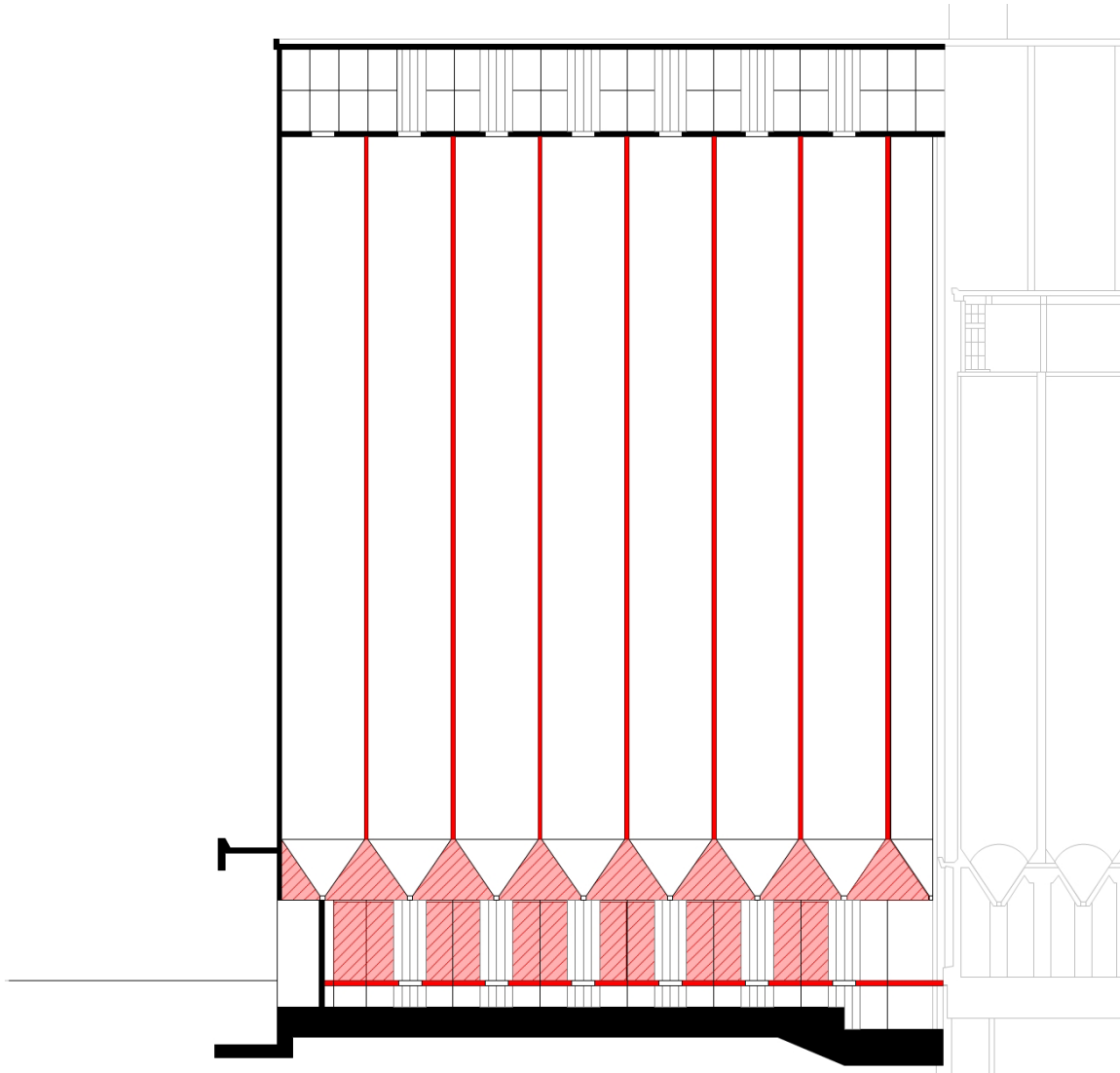
DRAGER MAAT KOLOMMEN

ENTREE - AANWEZIGE AFFORDANCE

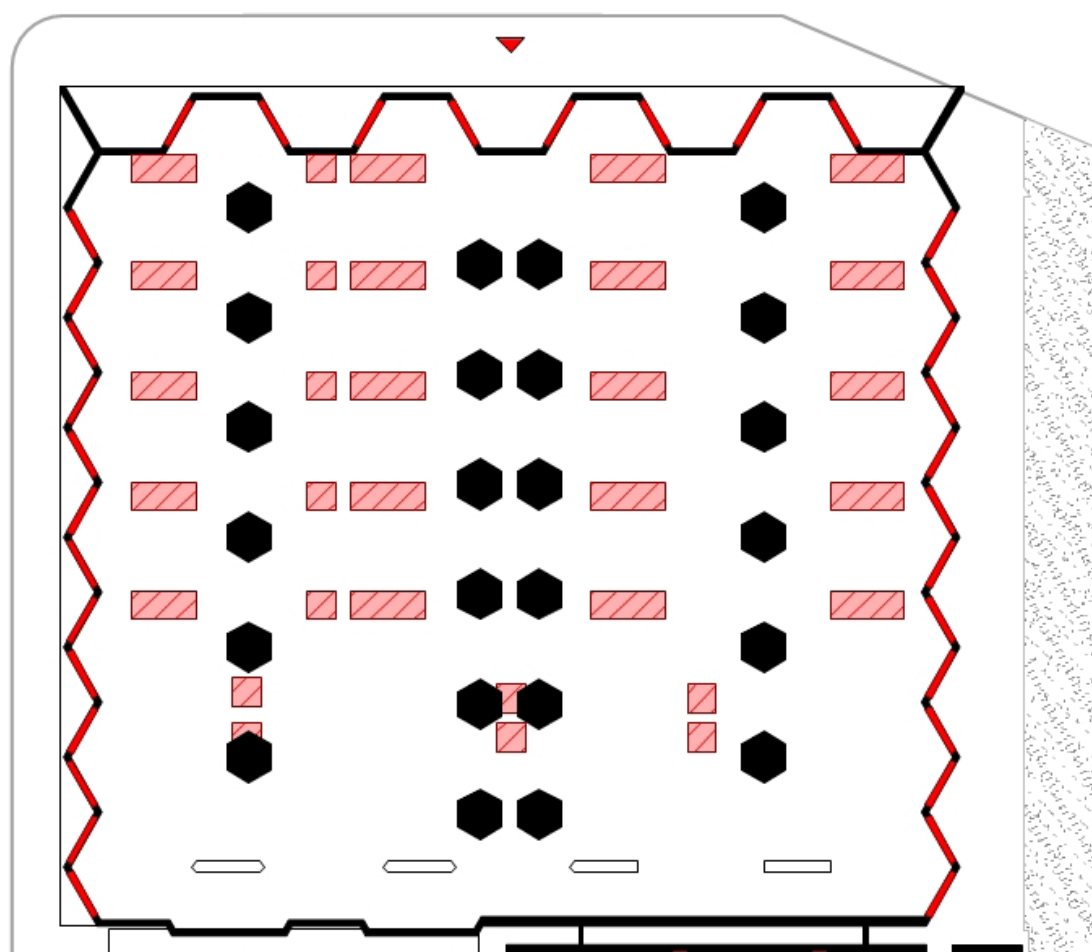

STRUCTUUR 1

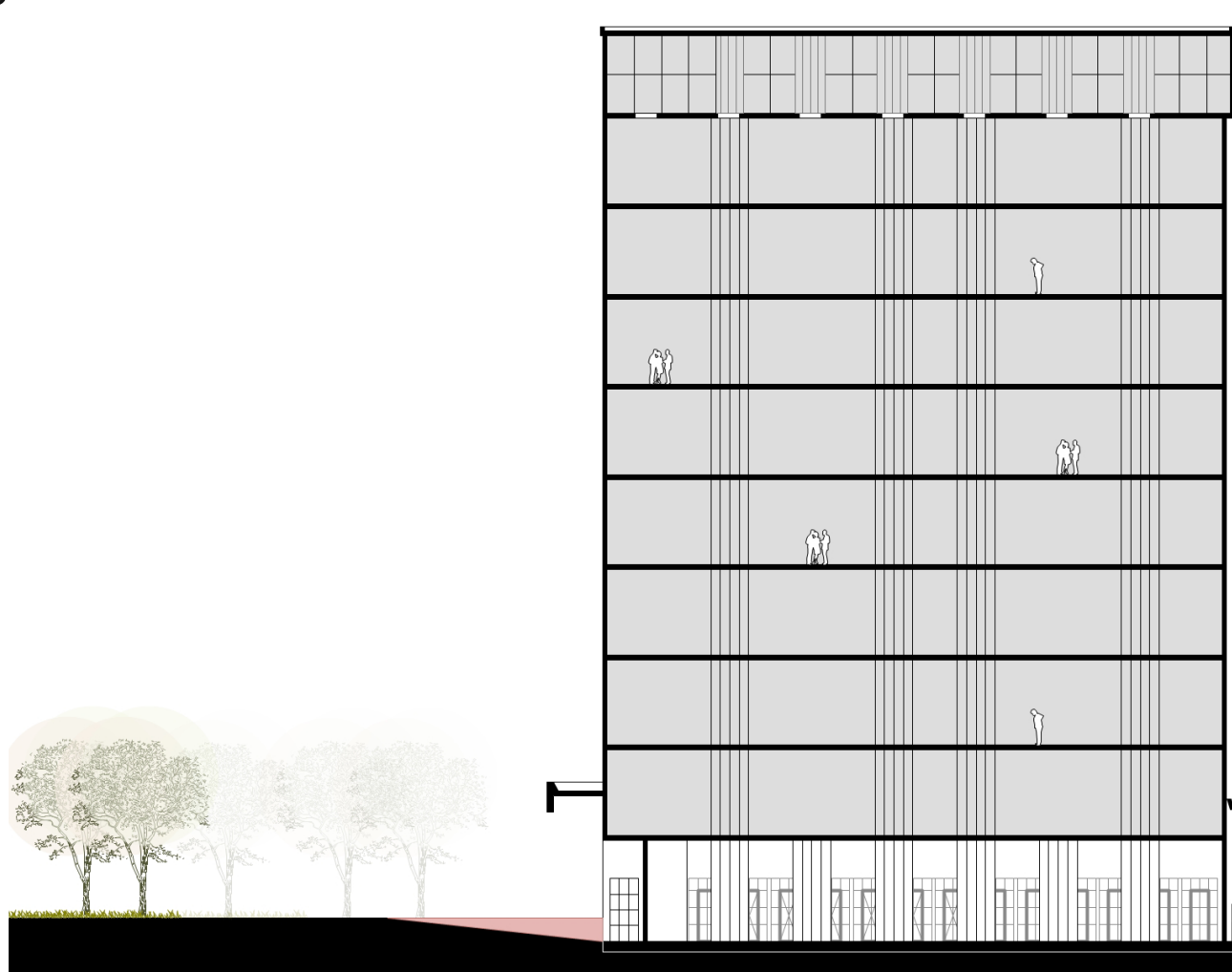
ENTREE - AANWEZIGE AFFORDANCE

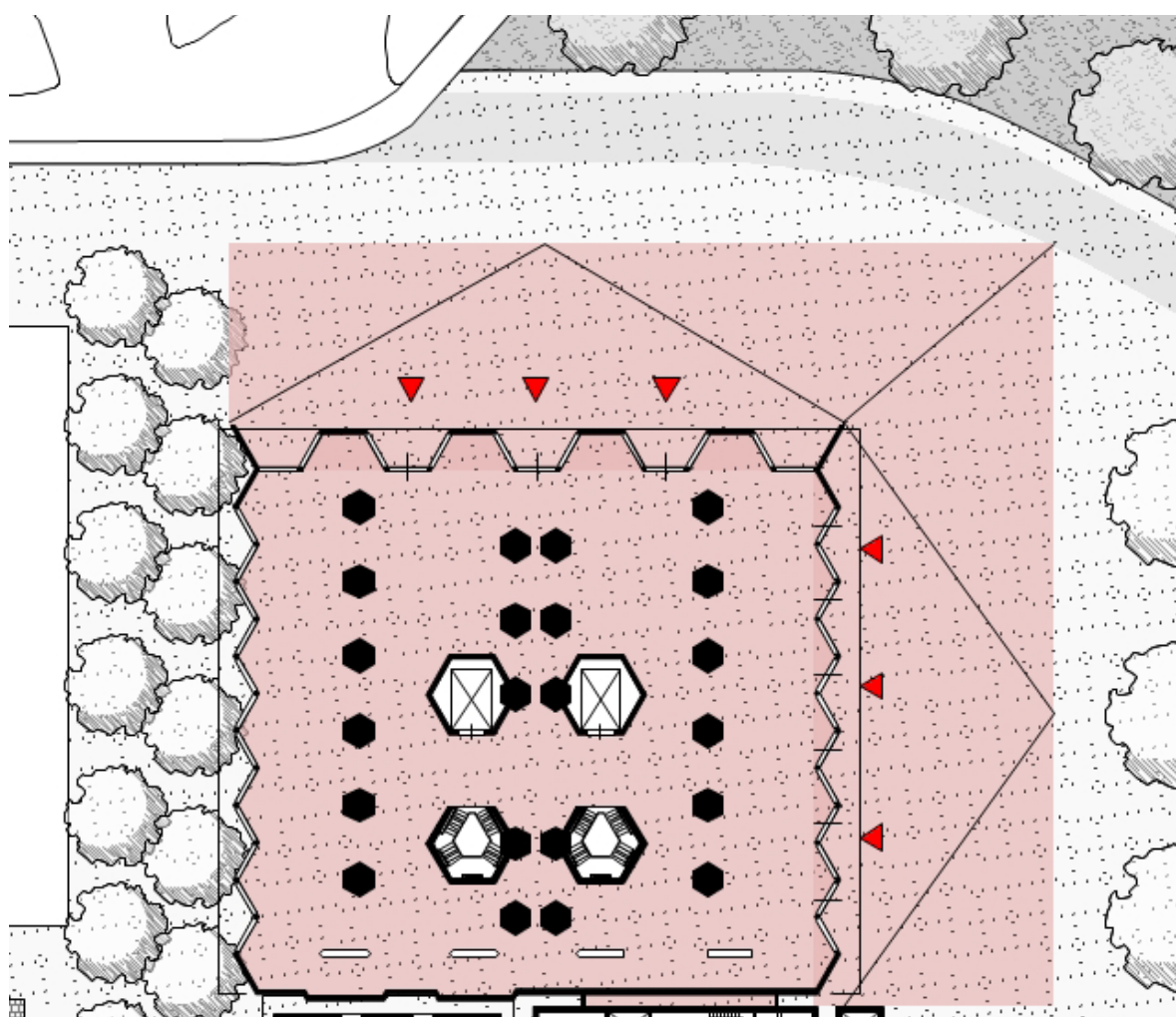
ENTREE - AANPASSINGEN

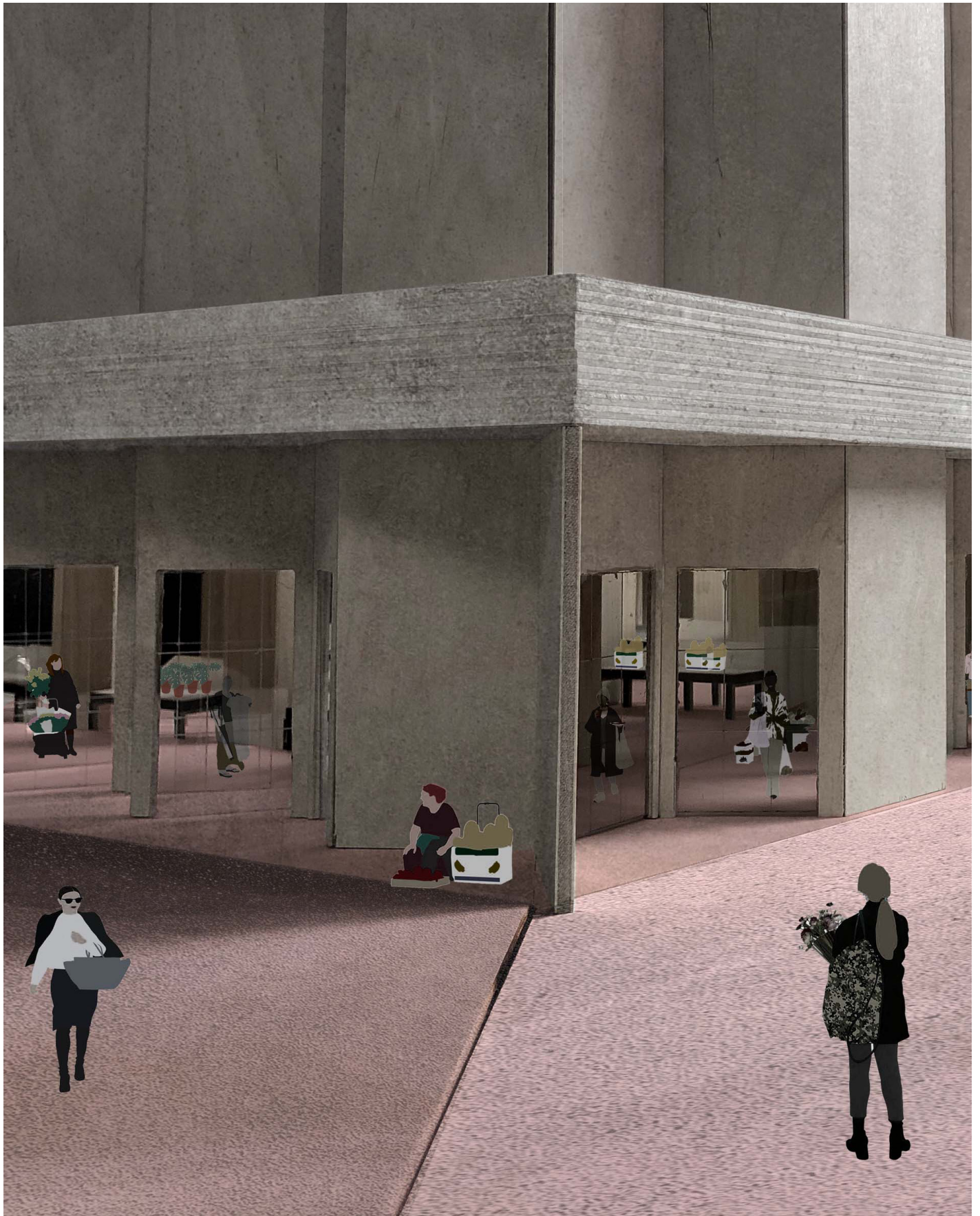
ENTREE - AANPASSINGEN

ENTREE - ONTWERP

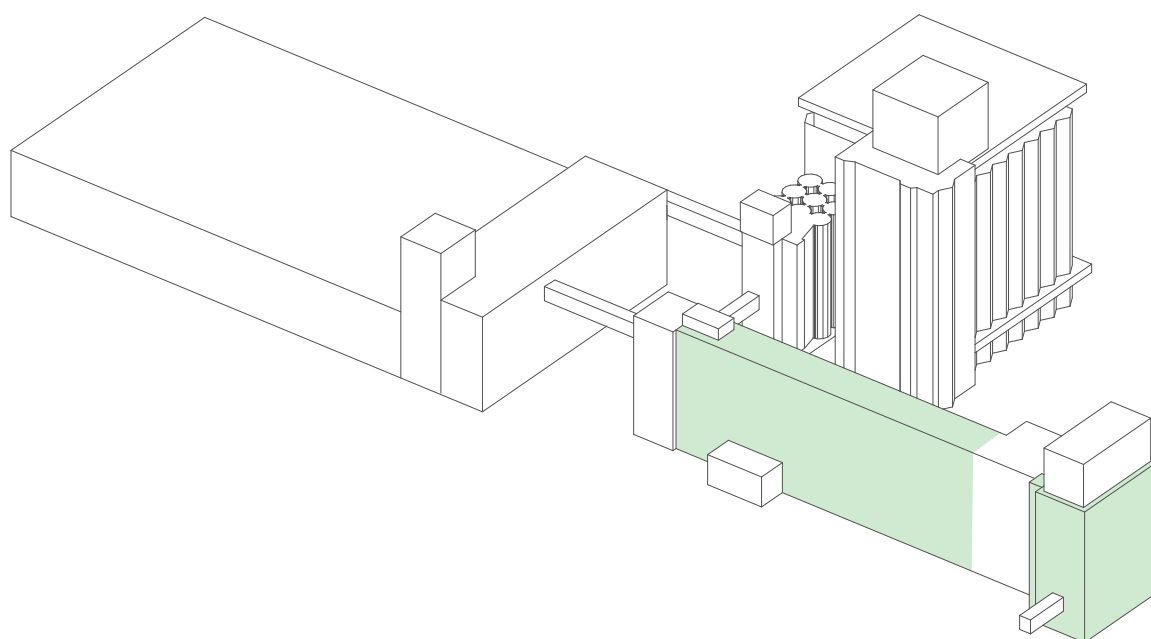
ENTREE - ONTWERP

ENTREE - ACTIVITEIT MARKT

3. VRIJE VLOEREN

VRIJE VLOEREN

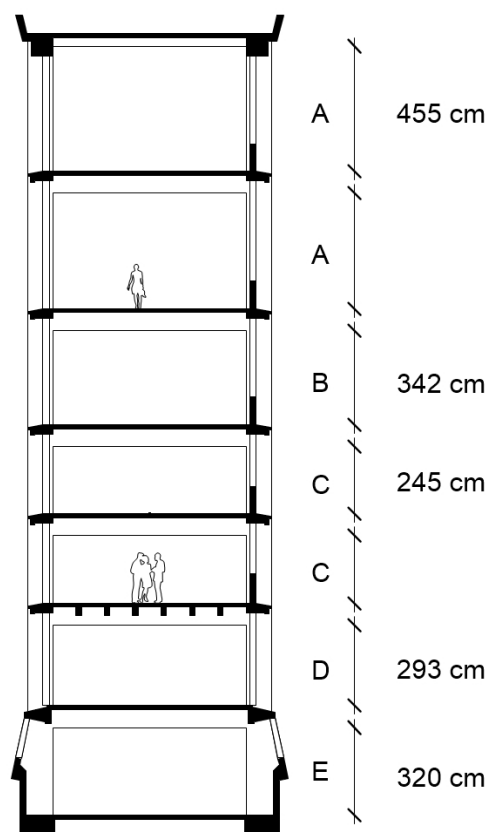
Vrije indeling van de ruimte

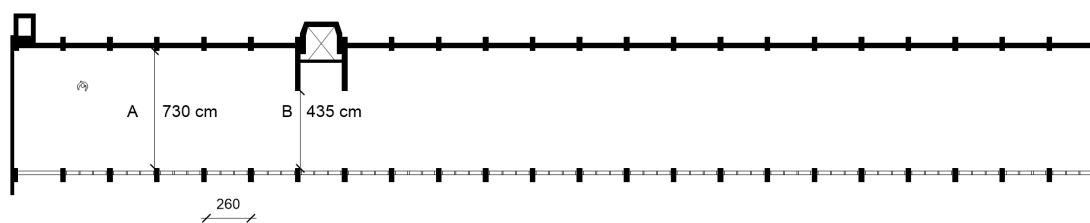
VRIJE VLOEREN - IMPRESSIE

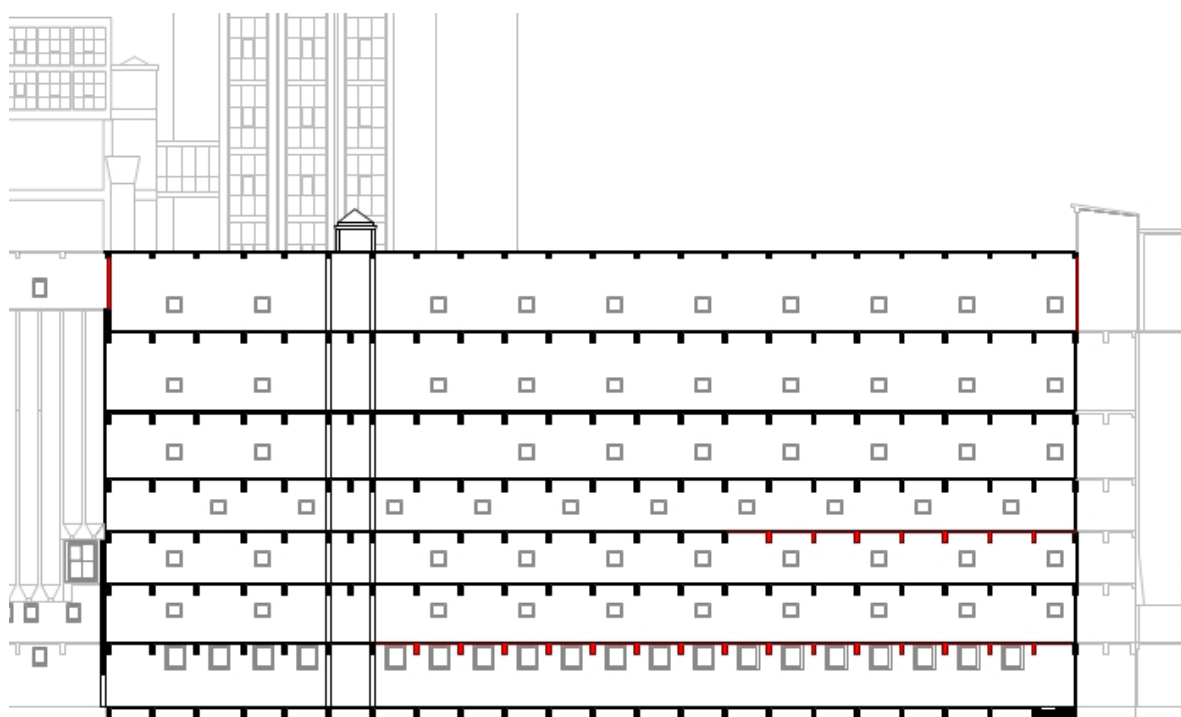
VRIJE VLOEREN - IMPRESSIE

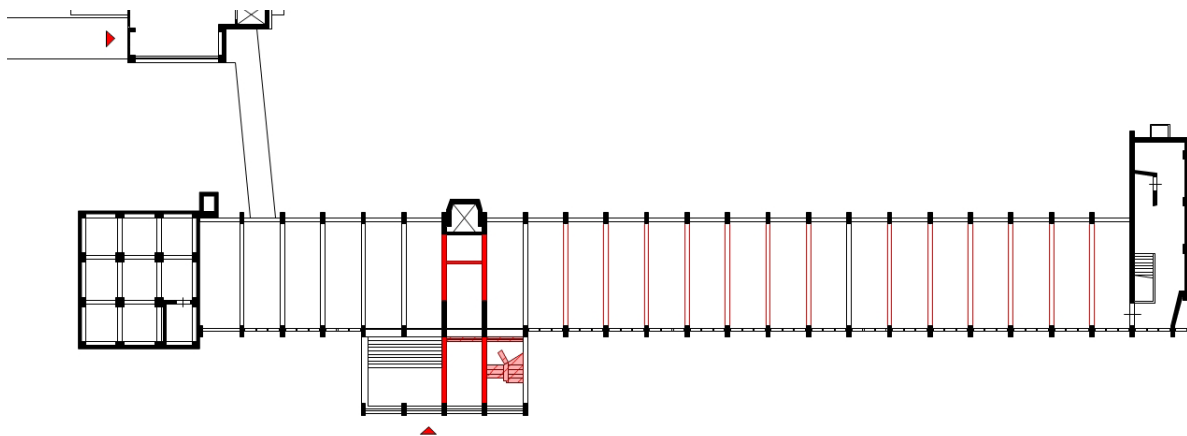
VRIJE VLOEREN - AANWEZIGE AFFORDANCE

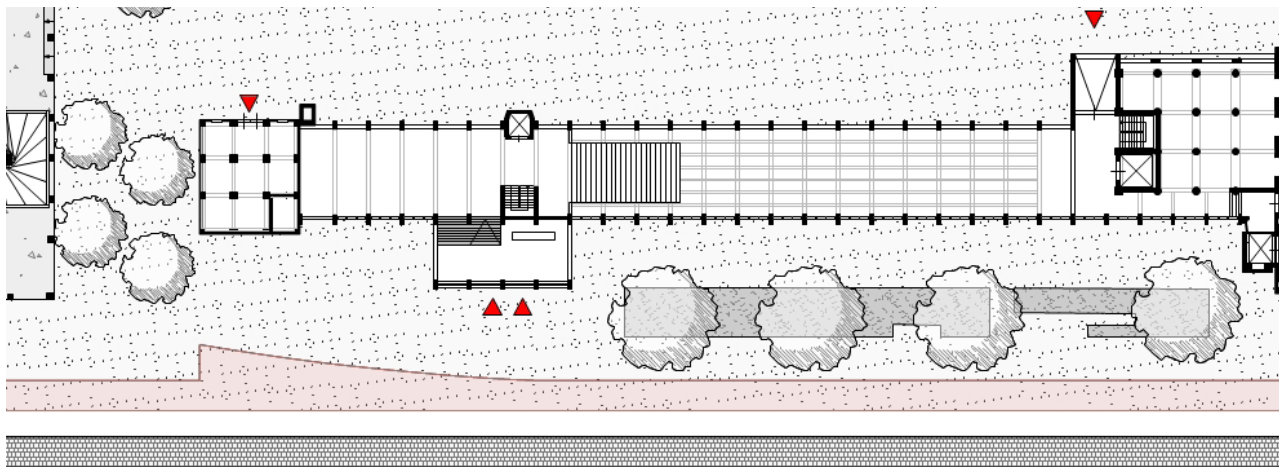
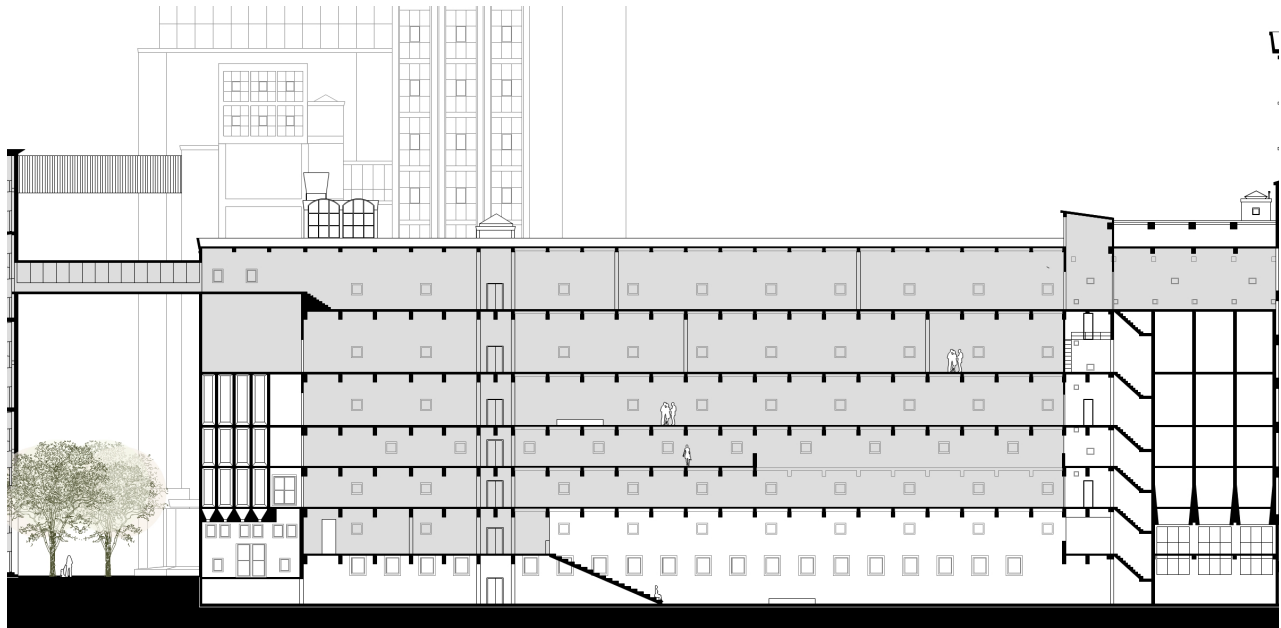
VRIJE VLOEREN - AANWEZIGE AFFORDANCE

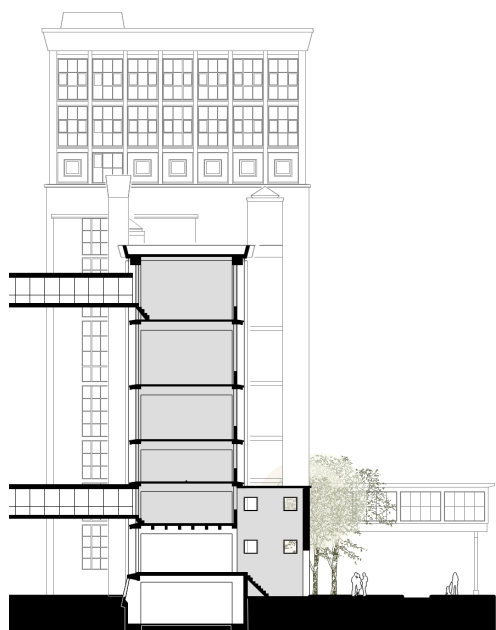
VRIJE VLOEREN - AANWEZIGE AFFORDANCE

VRIJE VLOEREN - AANWEZIGE AFFORDANCE

VRIJE VLOEREN - ONTWERP

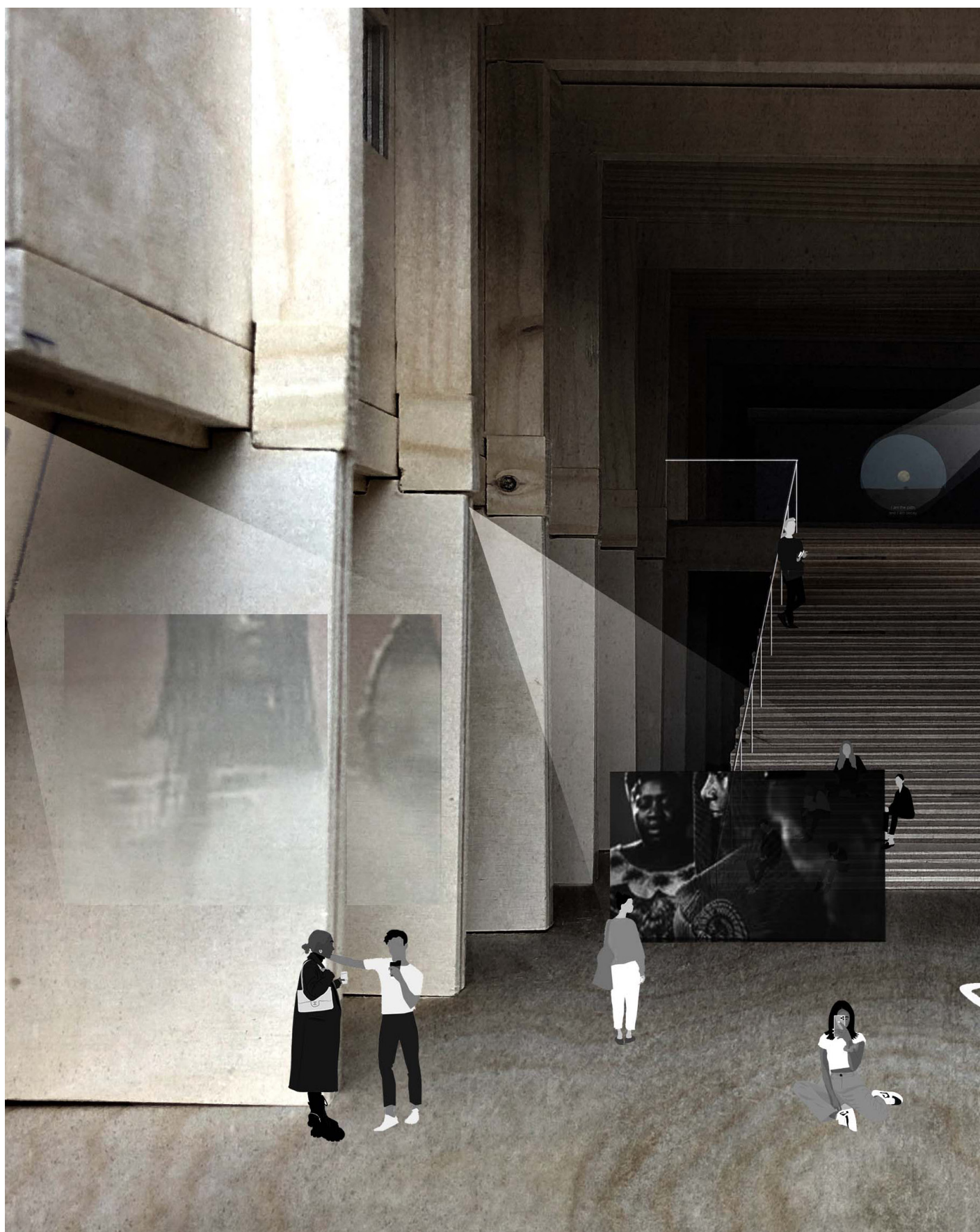

VRIJE VLOEREN - ACTIVITEIT LES GEVEN

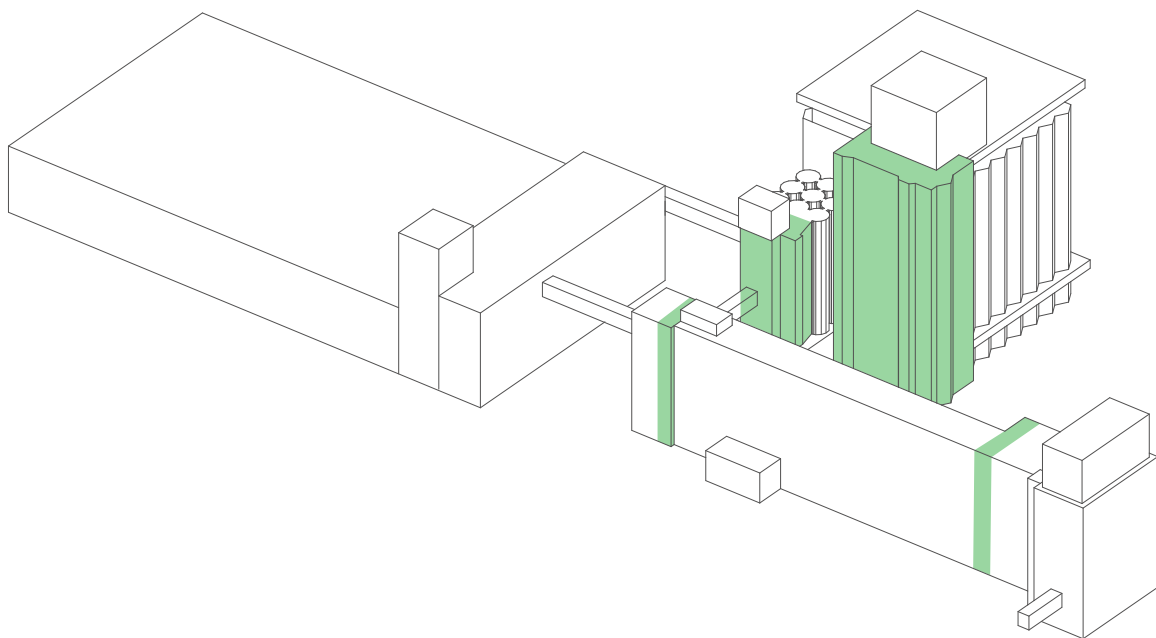
VRIJE VLOEREN - ACTIVITEIT DEBAT

VRIJE VLOEREN - ACTIVITEIT LES GALLERY

4. PLEINEN

PLEINEN

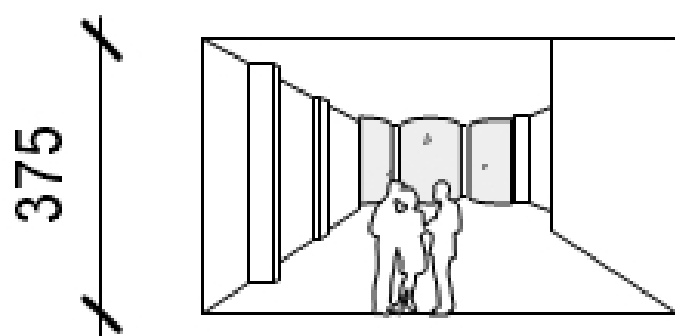
Vrije ruimtes als overgang naar andere ruimtes

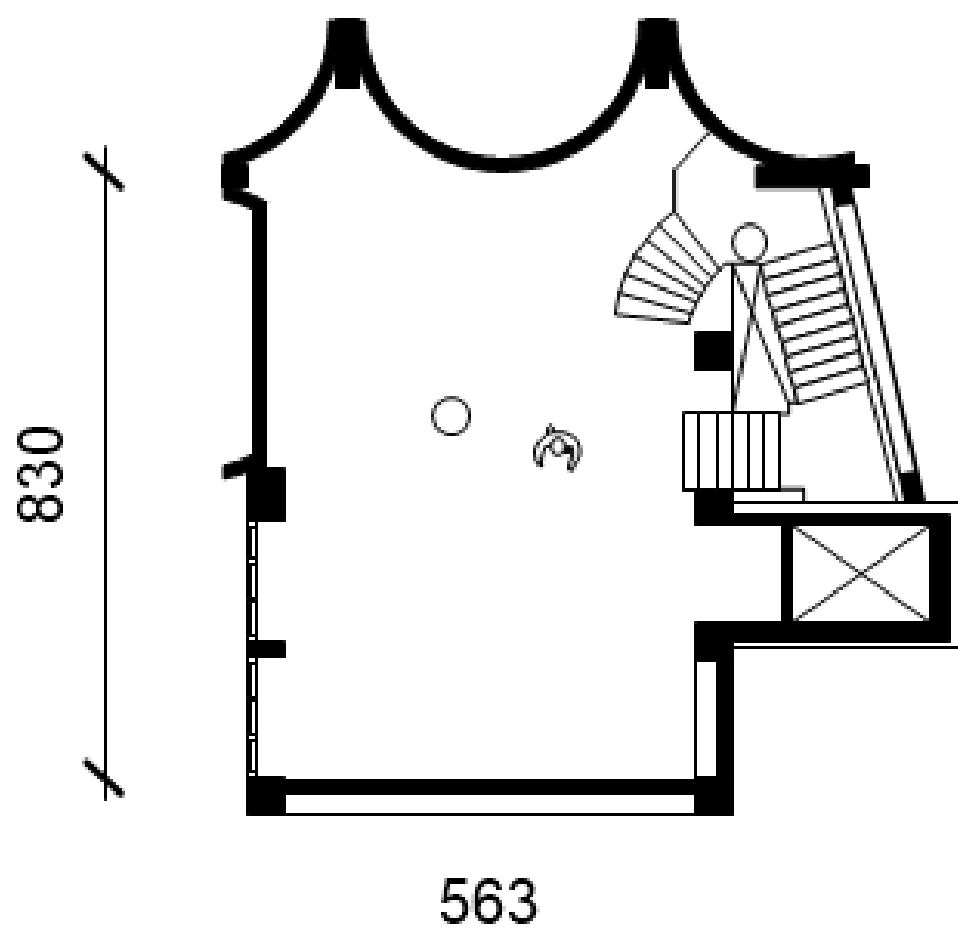
PLEINEN - IMPRESSIE

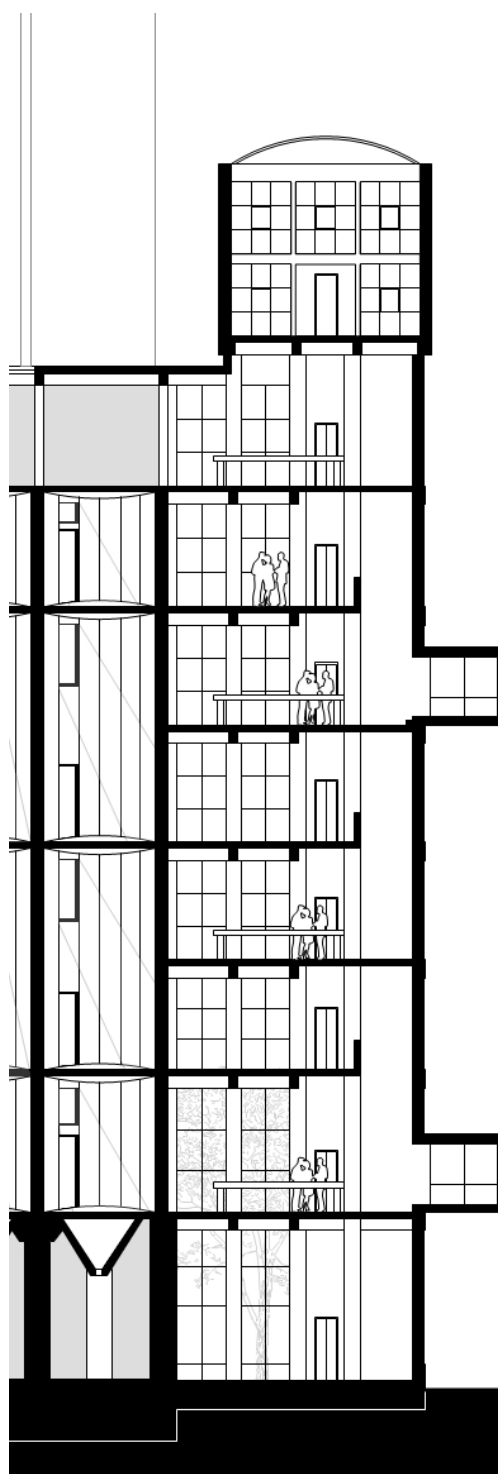
PLEINEN- IMPRESSIE

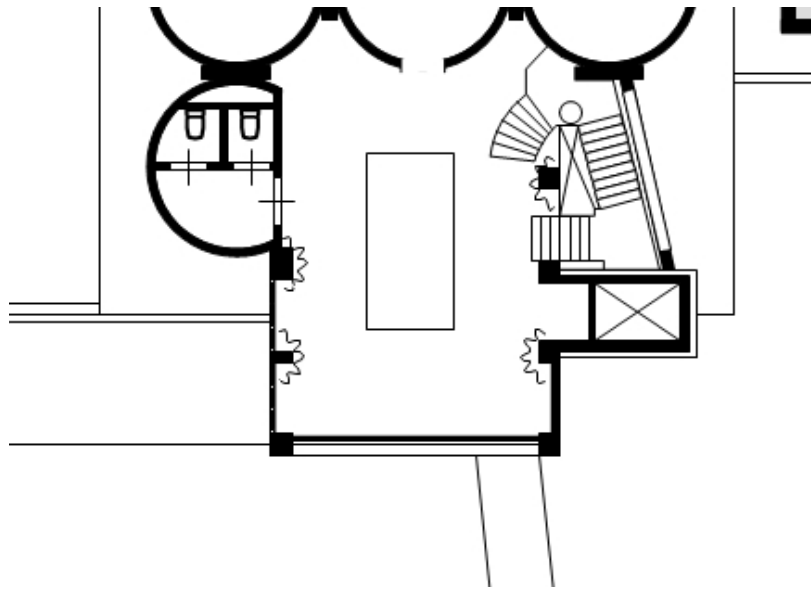

PLEINEN - AANWEZIGE AFFORDANCE

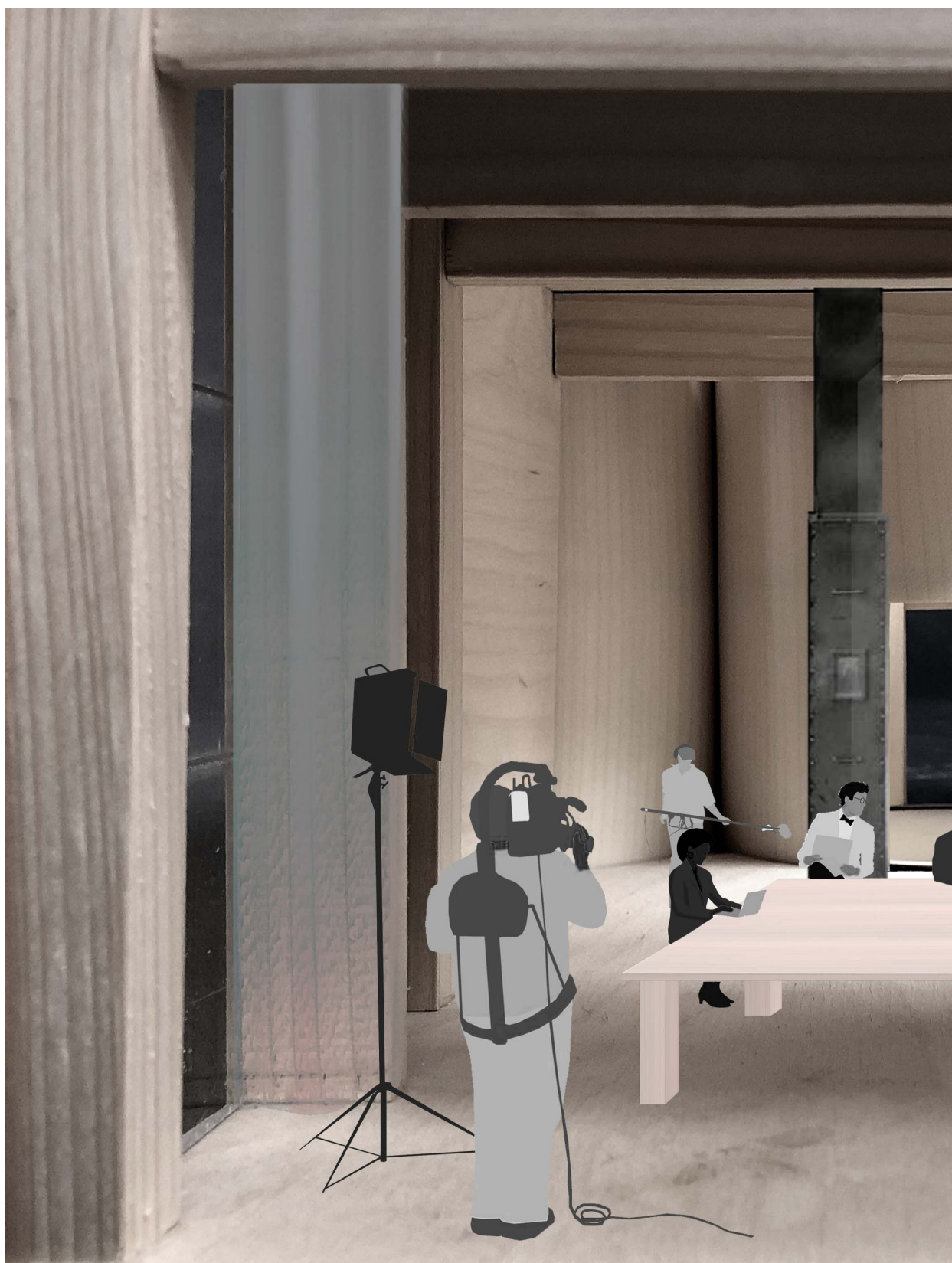

PLEINEN - AANWEZIGE AFFORDANCE

PLEINEN - ONTWERP

PLEINEN - ACTIVITEIT Q&A

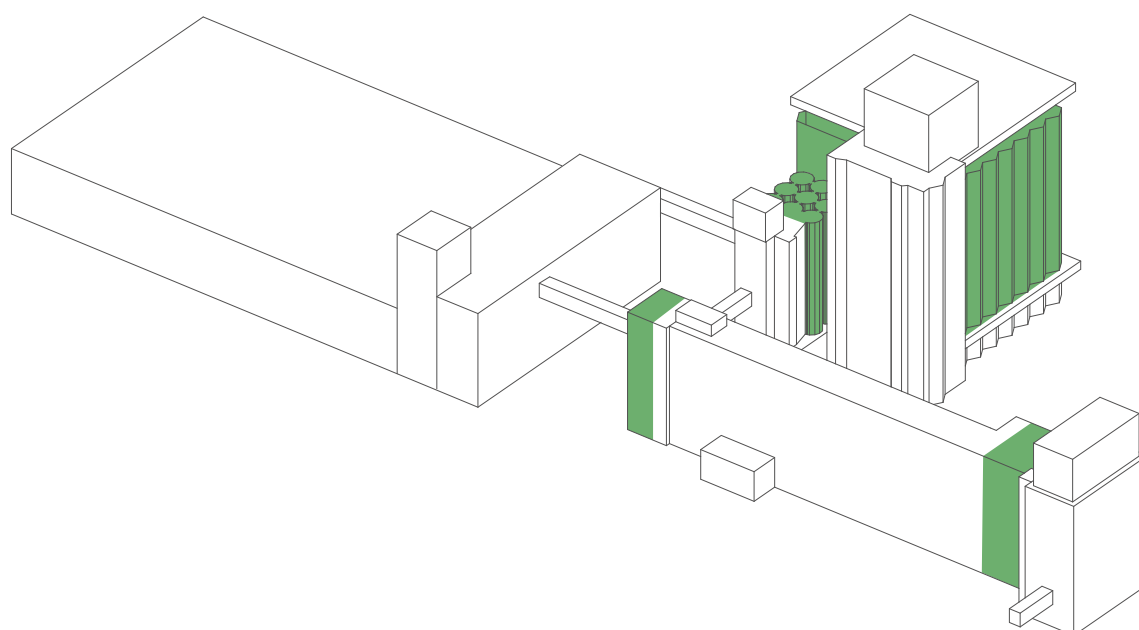
PLEINEN - ACTIVITEIT EXPO

PLEINEN - ACTIVITEIT KLEIN PODIUM

5. RUSTPLEKKEN

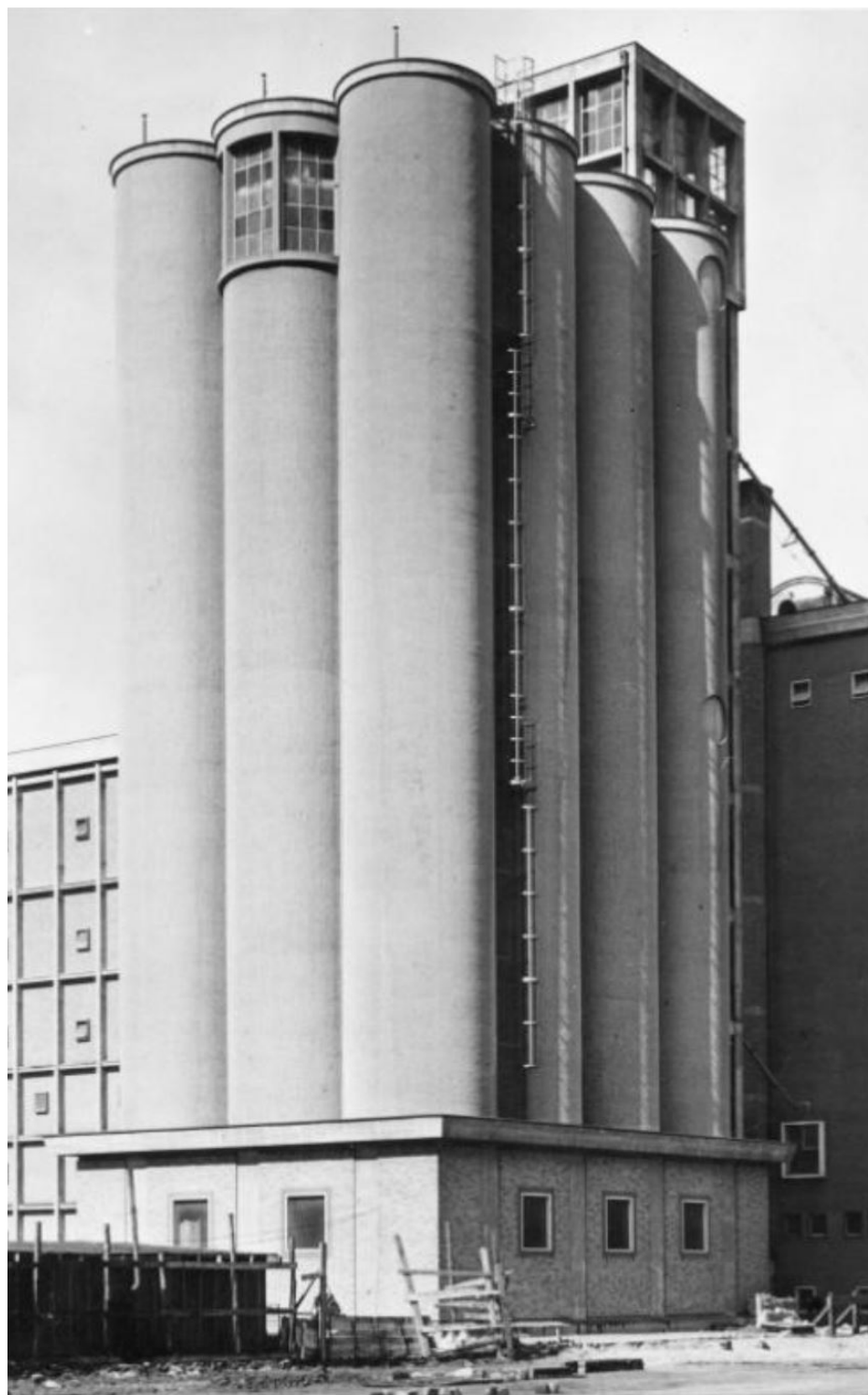

RUSTPLEK

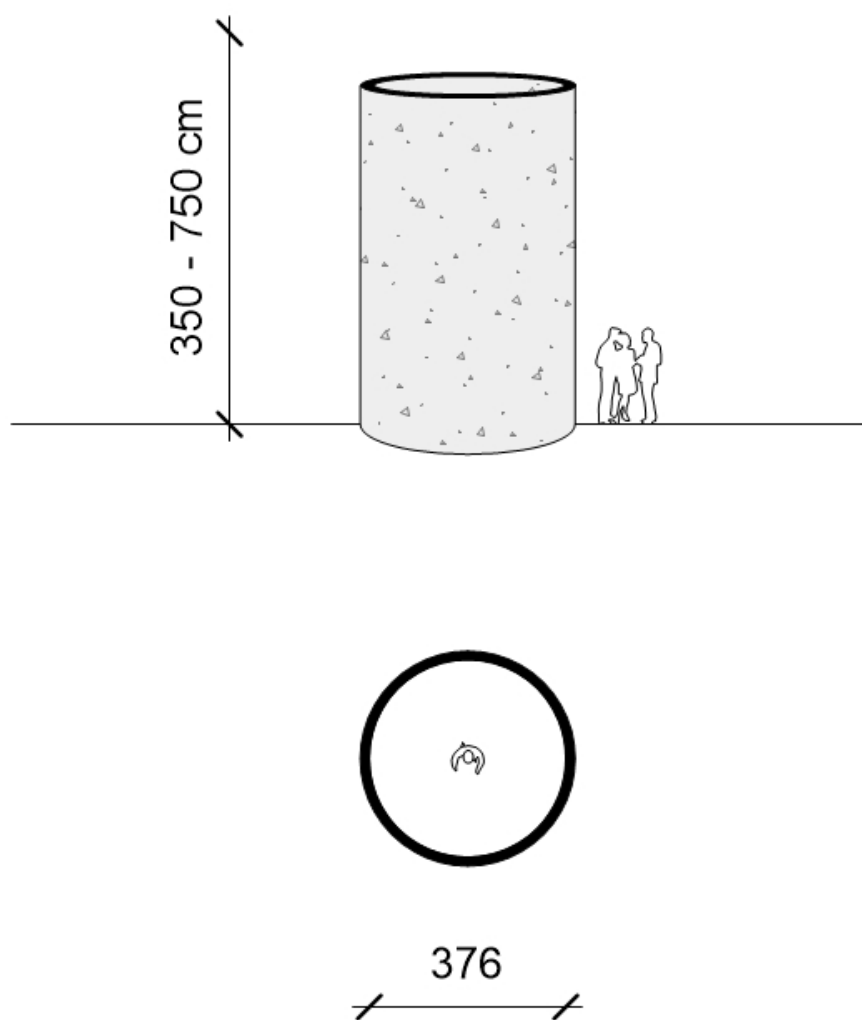
Geboren ruimtes. Introvert, hoog en gesloten

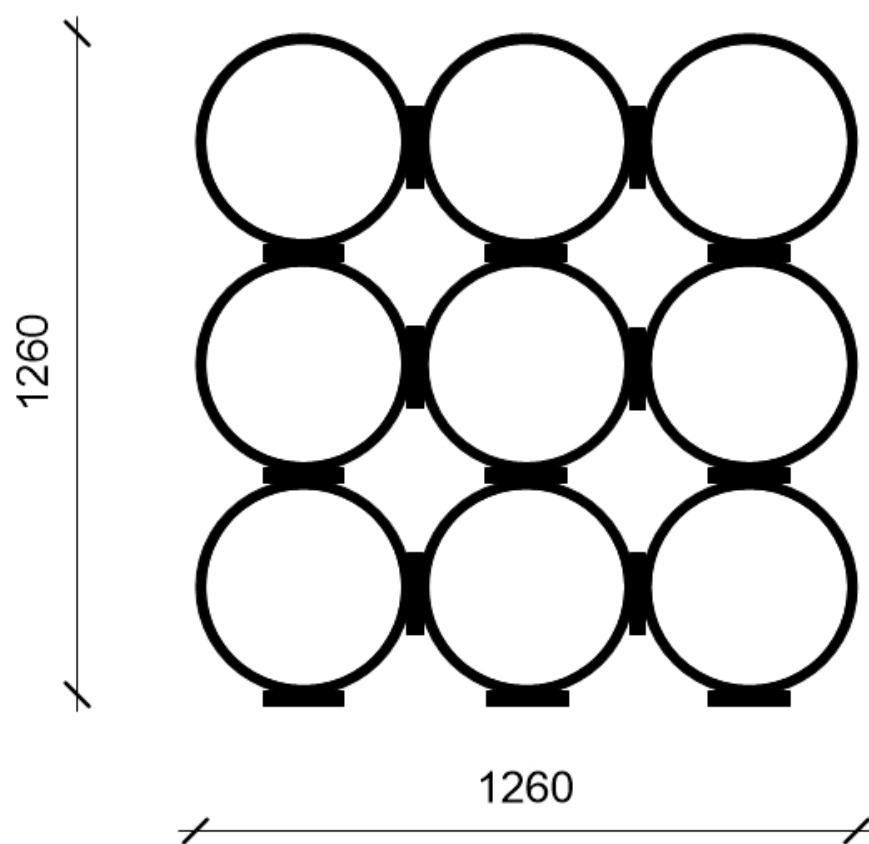
RUSTPLEKKEN - IMPRESSIE

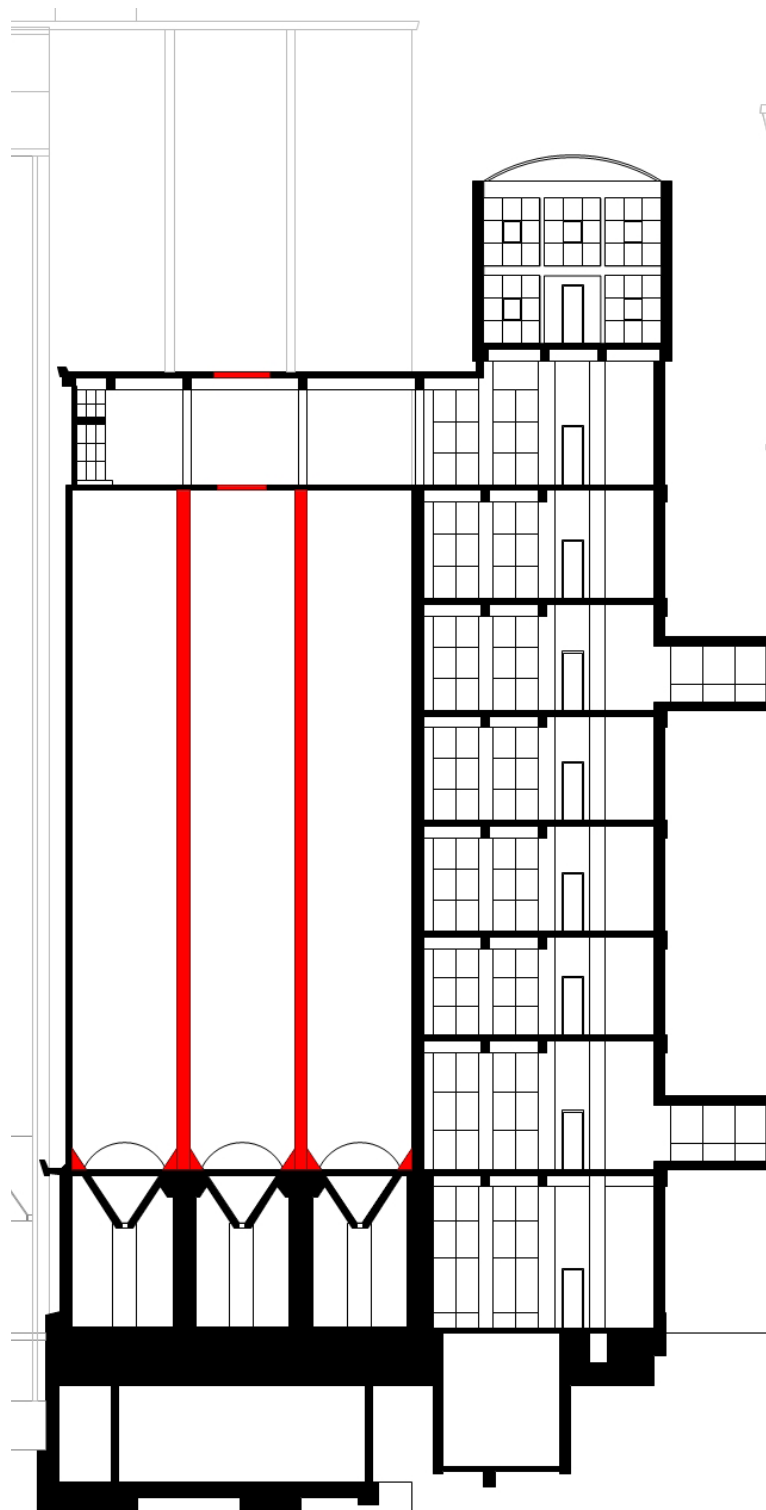
RUSTPLEKKEN- IMPRESSIE

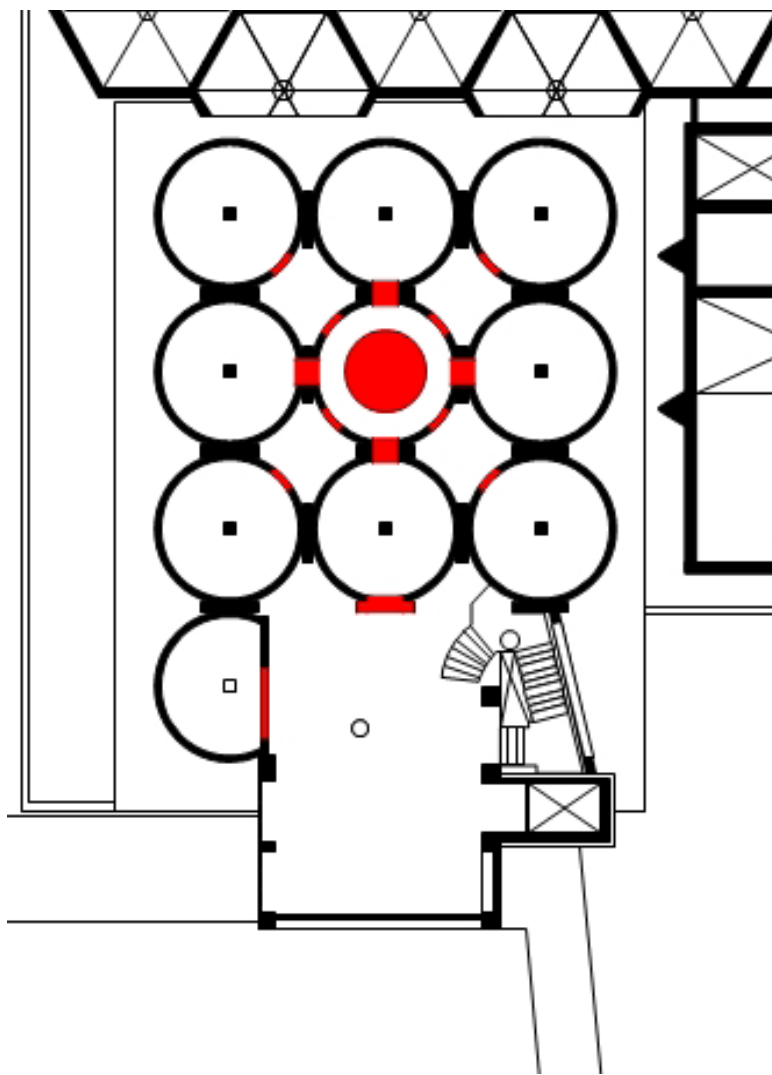
RUSTPLEKKEN - AANWEZIGE AFFORDANCE

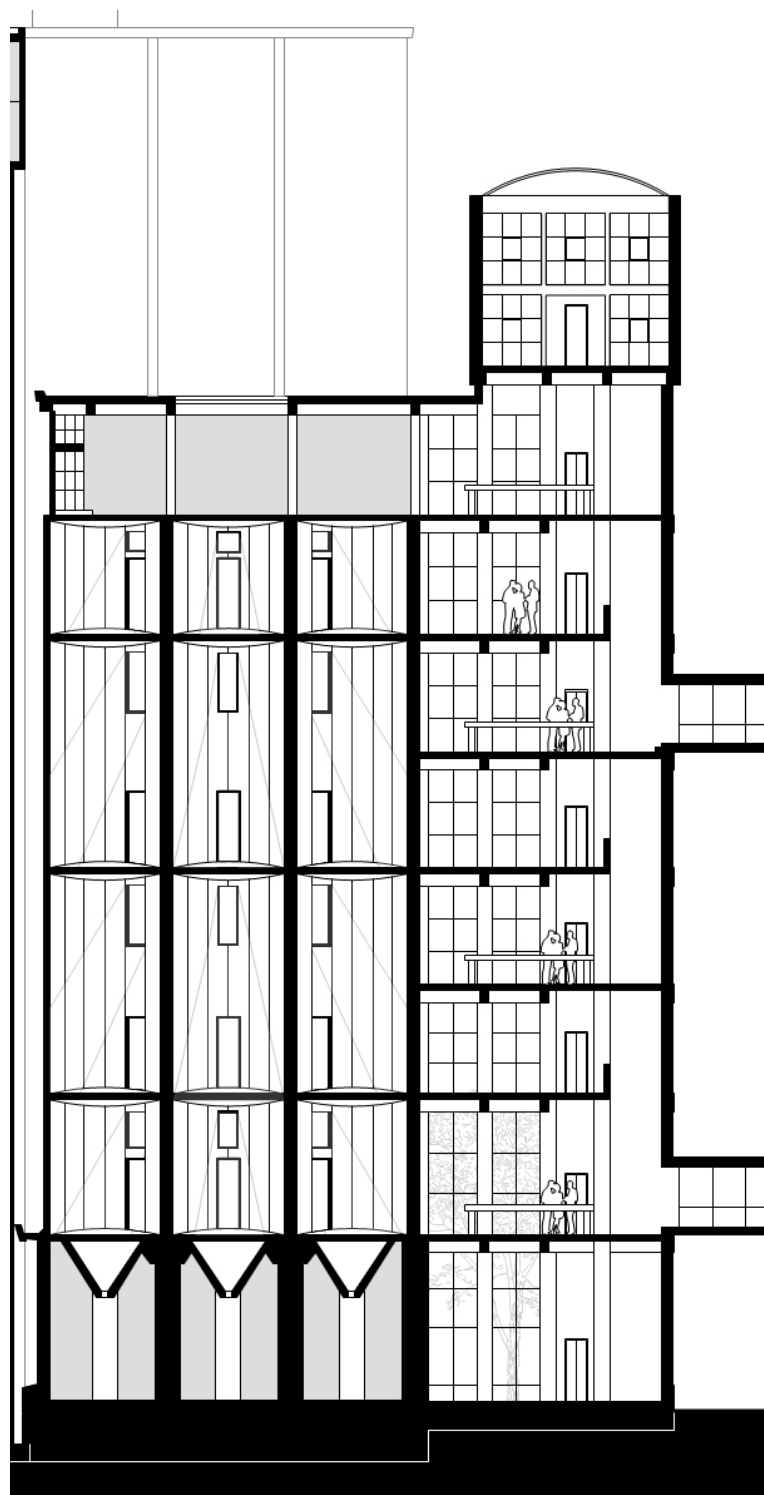
RUSTPLEKKEN - AANWEZIGE AFFORDANCE

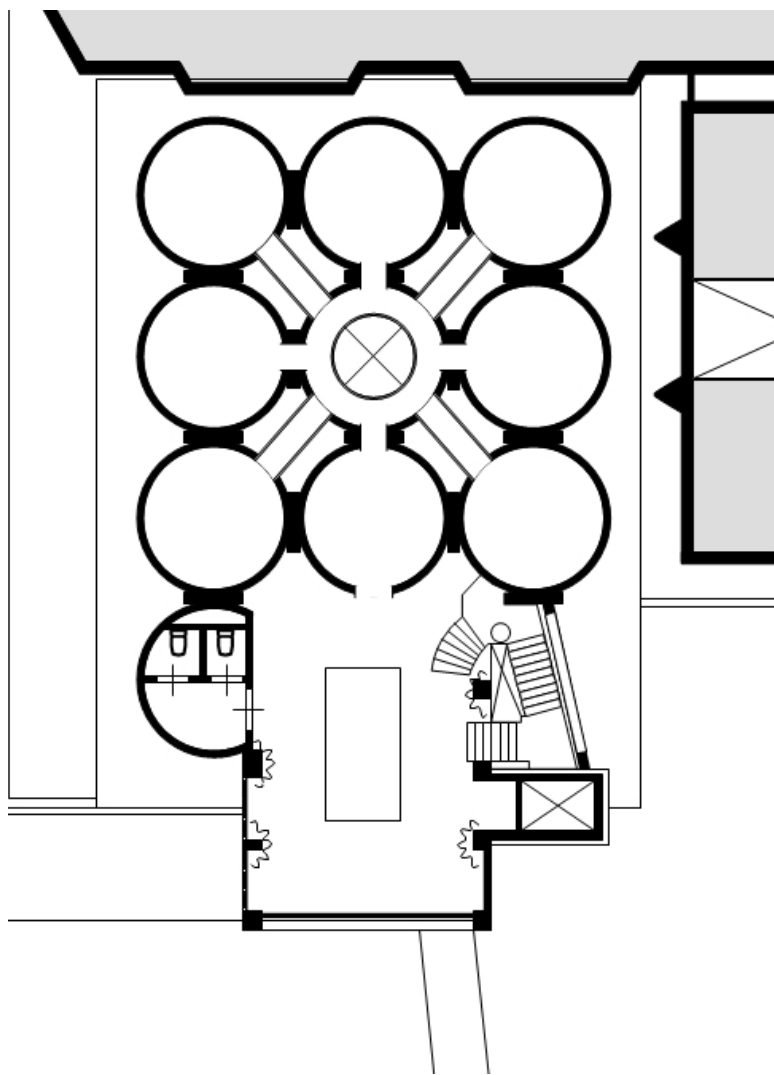
RUSTPLEKKEN - AANWEZIGE AFFORDANCE

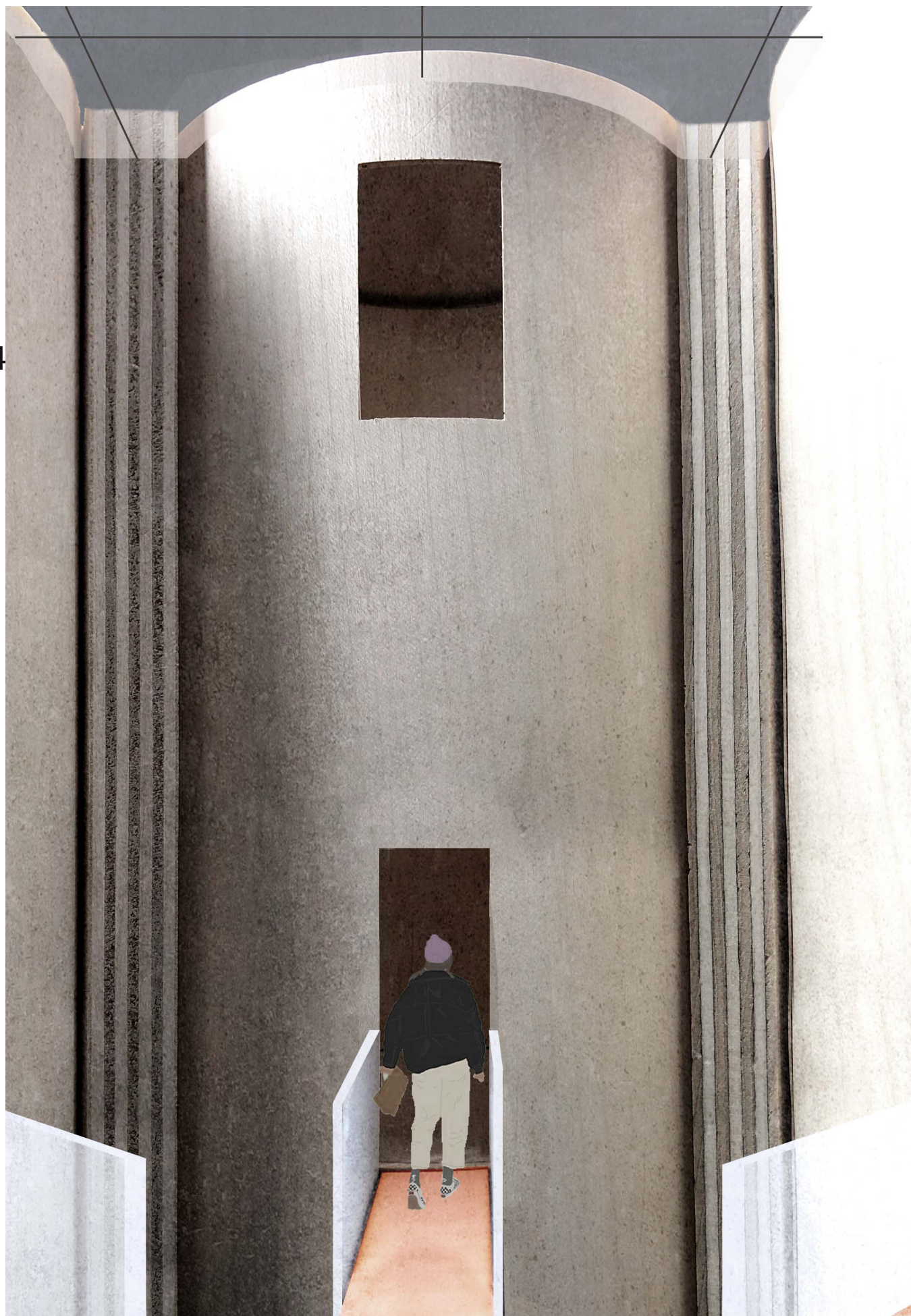
RUSTPLEKKEN - AANWEZIGE AFFORDANCE

RUSTPLEKKEN - ONTWERP

RUSTPLEKKEN - ONTWERP

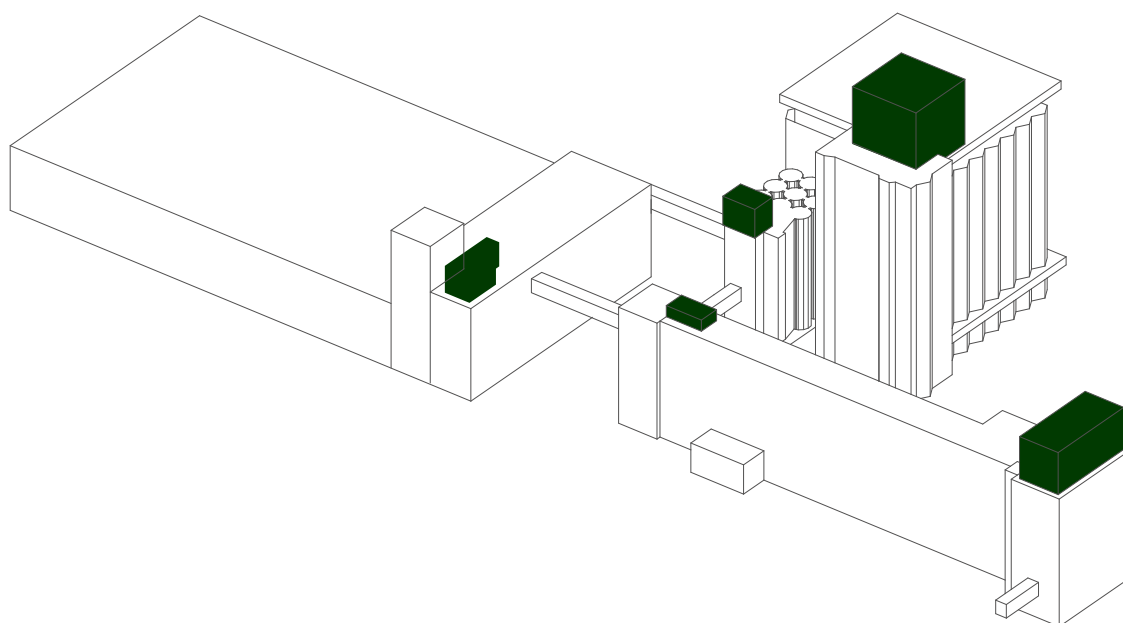

RUSTPLEKKEN - MUZIEK

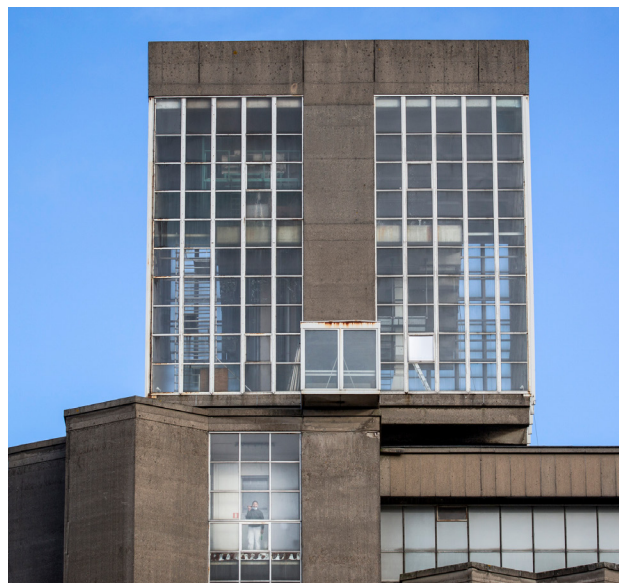
RUSTPLEKKEN - YOGA

6. LANDMARKS

LANDMARK

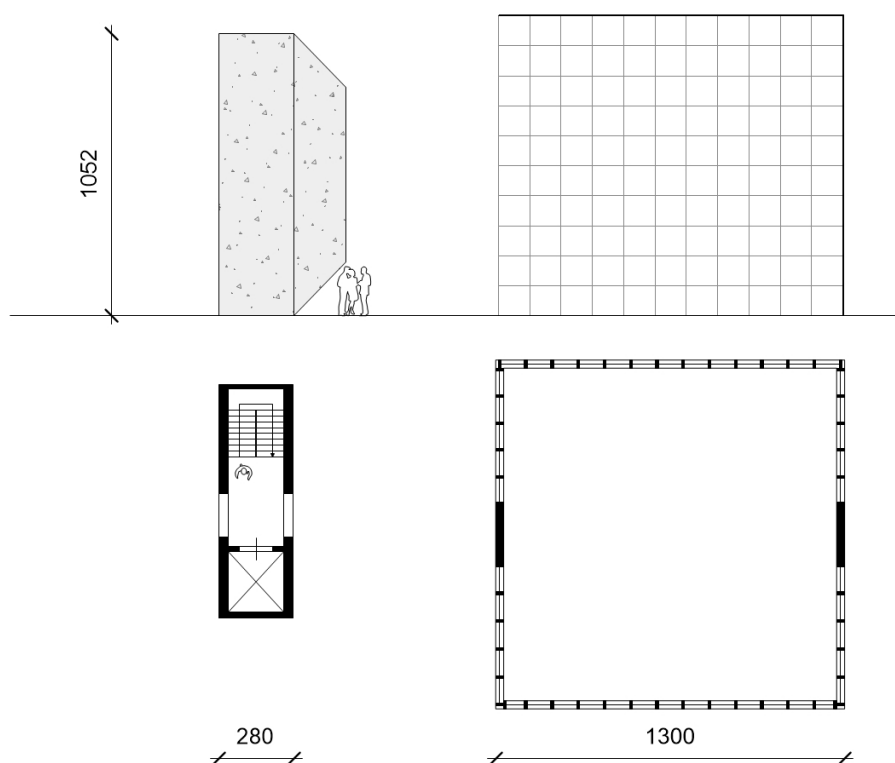
Onthullen van het gebouw in het havenlandschap

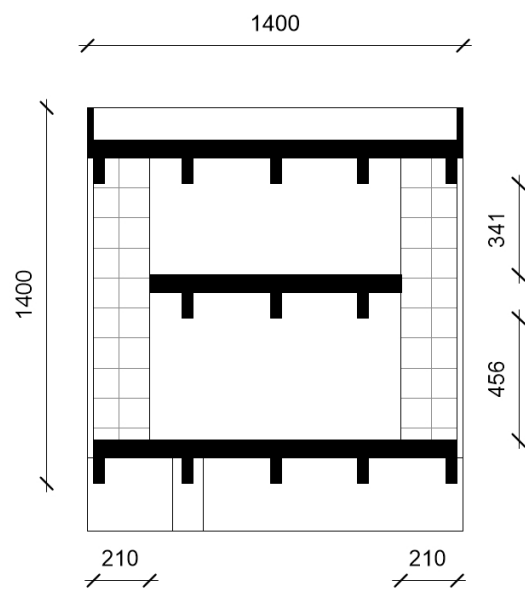
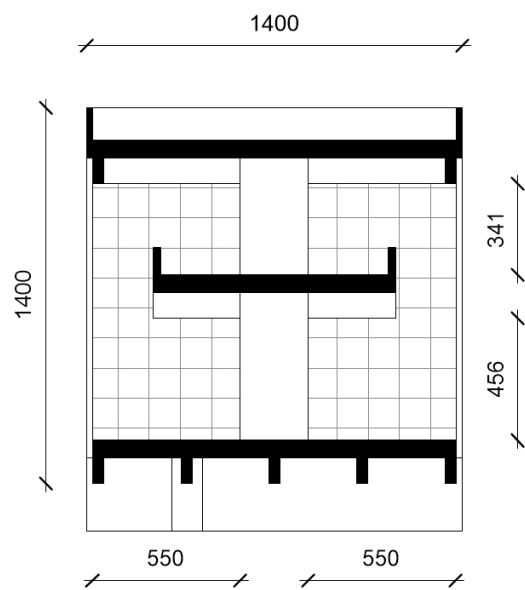
LANDMARKS - IMPRESSIE

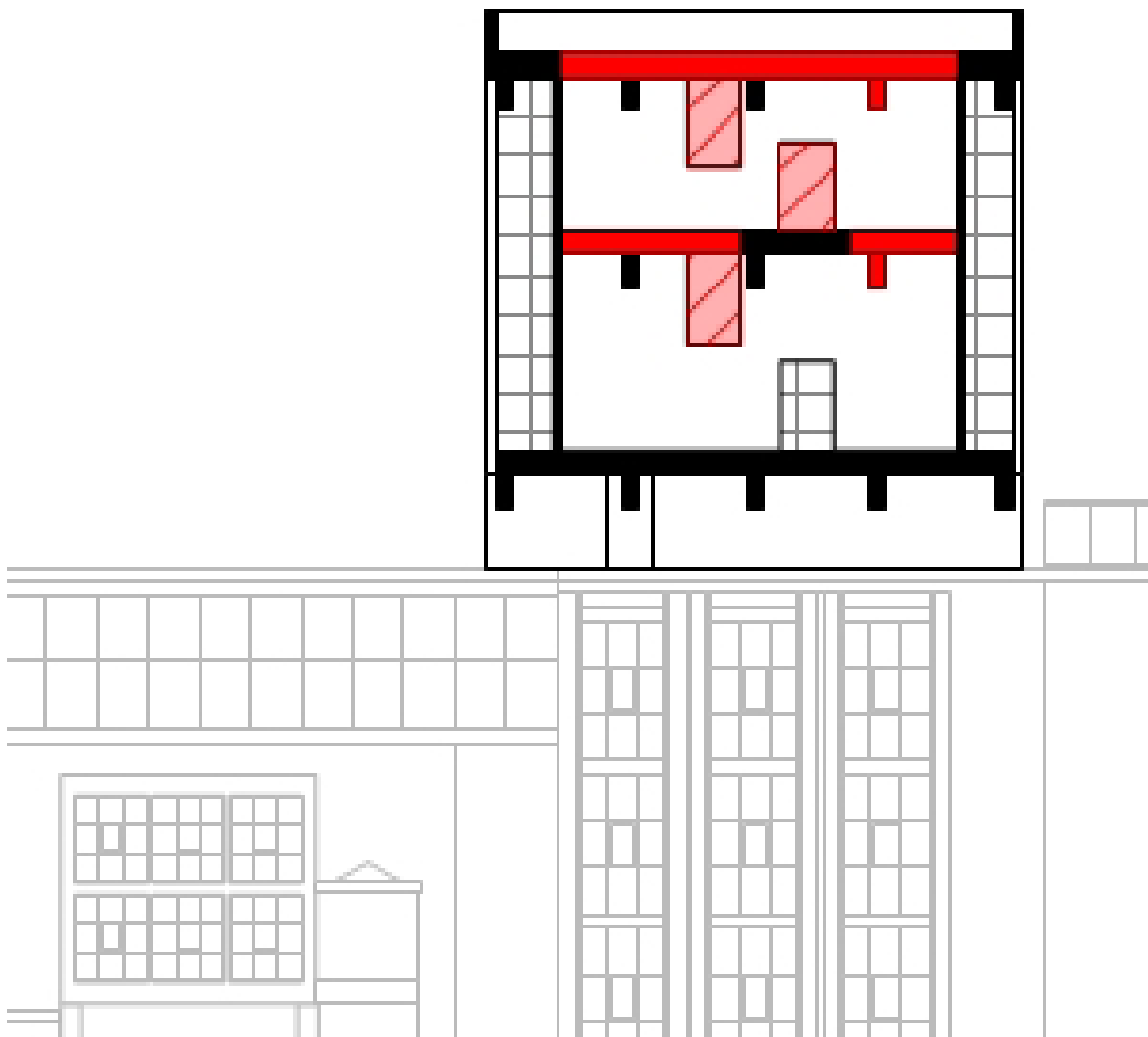
LANDMARKS- IMPRESSIE

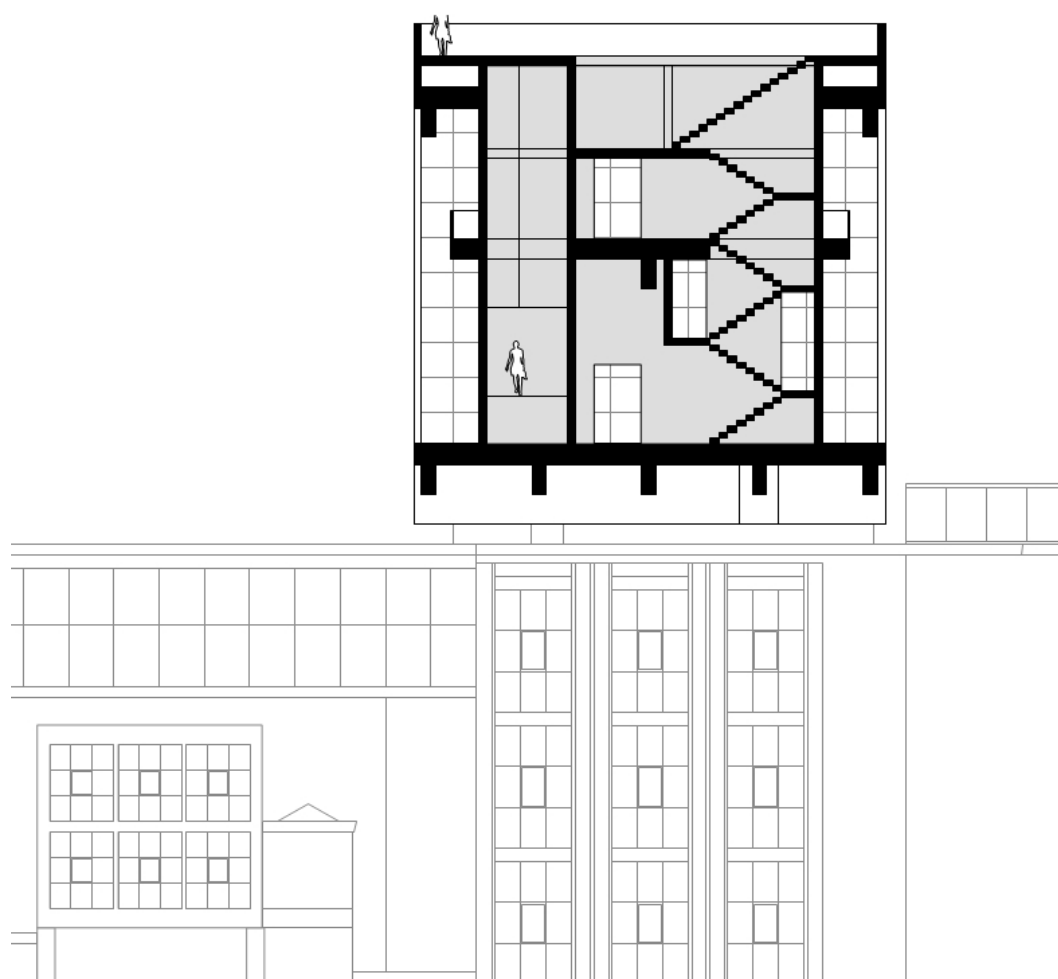
LANDMARKS - AANWEZIGE AFFORDANCE

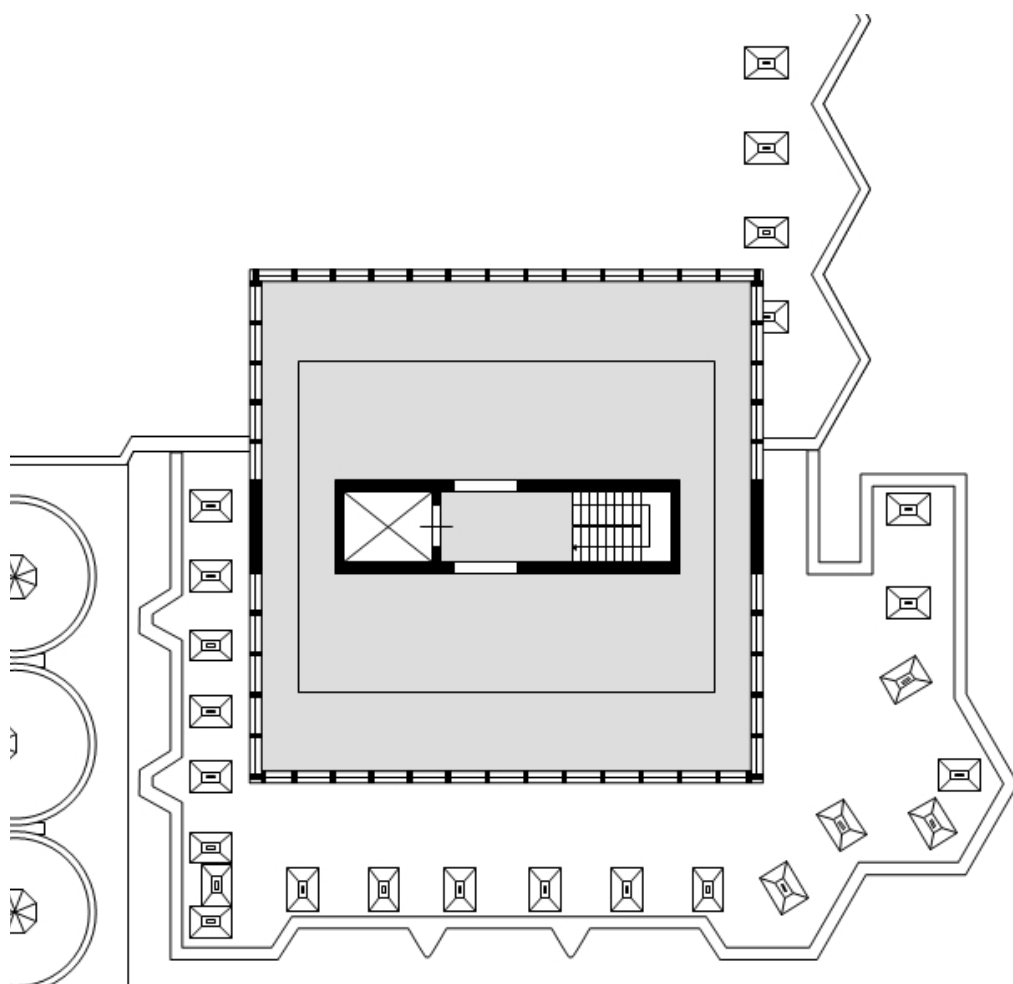

LANDMARKS - AANWEZIGE AFFORDANCE

LANDMARK - AANWEZIGE AFFORDANCE

LANDMARK - ONTWERP

Als architect wil ik graag een steentje bijdragen om de wereld een mooiere plek te maken om te verblijven. Maar wat is dat steentje en wat is een mooie plek ?

Begonnen als ontwerper voor interieurs was ik voornamelijk bezig met het nadenken over ruimtes binnen. Concepten bedenken die goed passen bij de ruimte en gebruiker is wat de studie aan de kunstacademie mij heeft gebracht. Eenmaal studerende aan de Rotterdamse Academie van Bouwkunst ging het niet meer alleen over de ruimte binnen. Gaande weg ben ik de ruimte als groter geheel gaan beschouwen. De ruimte waarin wij leven is overal, binnen en buiten. Deze ruimtes gaan ook over de overgangen van privé naar openbaar, over de identiteit van een plek en de relatie tussen straat en gebouw.

Wat een goed ontwerp kan doen is je laten verwonderen, een geluksgevoel weten op te roepen en misschien zelfs een brok in de keel geven. Architectuur zou de kracht moeten hebben in staat zijn dit te doen. Om dit soort ruimtes te ontwerpen kijk ik naar elementen die ingezet kunnen worden om deze ruimtelijkheid te vormen. De "schoonheid" der dingen. De ultieme samenhang van een gebouw. De perfecte ordening tussen esthetiek, verhoudingen, materiaal, stilte, compositie en esthetiek. Dit speelt in op het gevoel van de gebruiker. Als ontwerper ben ik opzoek naar het atmosferische. Het gebouw moet een identiteit en sfeer hebben, een gevoel zou het teweeg moeten brengen.

Schoonheid heeft alles te maken met waardes. In het boek "De architectuur van het geluk" van Alain de Botton uit 2006, gebruikt hij een citaat van de negentiende-eeuwse Franse schrijver

6. POSITIONERING

Stendhal die het goed verwoord: 'schoonheid is de belofte van geluk'. "Het idee van wat mooi is, is vervlochten met het idee van wat een goed leven is. De gebouwen die wij bewonderen hebben met elkaar gemeen dat ze op allerlei manieren waarden verheerlijken die wij hoog achten. Via hun materialen, vormen en kleuren verwijzen ze naar positieve eigenschappen als vriendelijkheid, goedheid, fijnzinnigheid, kracht en intelligentie." (p.

Neem het samengaan van traditionele vormen en moderne materialen. Hierin voel je de samenwerking tussen heden en verleden. Een oud materiaal met een historische geschiedenis zoals baksteen kan op moderne wijze ingezet worden.

Door het inzetten van verschillen materialen, patronen en esthetiek krijgen ruimtes karakter en gevoel.

Ook in mijn afstuderen gaat het om de relatie tussen de gebruiker, ruimtelijkheid, context en atmosfeer. Het bestaande gebouw Codrico/Latenstein wat ik transformeer is voor velen een interessante plek. Nu nog voornamelijk door de ligging in de stad.

Door het onderzoek naar affordance en het publiek openbaar maken is de relatie gebruiker, ruimtelijkheid en karakter alleen maar versterkt.

Affordance zijn de eigenschappen van objecten om het te laten functioneren zonder dat er instructies voor nodig zijn. De waardes waar ik eerder naar verwees zijn ook de ontwerplagen van de affordance, alleen nog specifiek te benoemen en in te zetten.

Het mooie is dat het toepassen van affordance niet bouwtype gericht is. Je kan het inzetten voor woningen en utiliteitsbouw. En niet alleen met transformatie, maar ook voor nieuwbouw.

Het specifiek inzetten van de affordance laat mij als ontwerpen nog specifiekere ontwerpen op sfeer, gedrag en tactiliteit. Zo kan je heel specifiek ontwerpen zonder dat de ruimte generiek wordt. Het is ontwerpen op basis van gedrag in plaats van ontwerpen voor een specifieke functie.

Via deze weg kan ik mijn steentje bijdragen aan een mooiere wereld.

Uitdagingen voor de toekomst zijn de klimaatverandering en woning tekort. Als we daar niks aan doen zal dit een steeds groter probleem worden, ook voor de bouw. Verschillende soorten bestaande gebouwen kunnen worden getransformeerd en voor diverse activiteiten worden ingezet. Ook al zijn dit complexe gebouwen om verschillende redenen. Dit scheelt tijd, kosten en Co2-uitstoot. Door verder onderzoek te doen naar affordance en de mogelijkheden in de architectuur kan dit dienen als oplossing.

Niet alleen in Nederland, maar ook internationaal is dit mijn ambitie aangezien gebouwen en architectuur overal is.

Voor mijn afstuderen heb ik een opgave uitgekozen die mij het interressants leek. Dit was transformatie. De afgelopen 1,5 jaar heb ik hard gewerkt aan deze afstudeeropgave.

Met enige uitloop, deels onderschat, maar bewust van de grote van de opgave ben ik toch trots op het eindresultaat en wat ik allemaal geleerd heb.

Proces

Affordance was een nieuw begrip voor mij en voor de commissie (behalve Wouter Tooren). Het was een redelijk moeilijke opgave om met wetenschappelijke onderzoek naar affordance intuïtief te ontwerpen. Hoe vertaal je affordance naar een architectonisch ontwerp en welke elementen gebruik je. De onderzoeksprojecten gaven inzicht en houvast voor zowel de mogelijkheden van het transformeren, als voor de affordance.

Met het ontwikkelen van mijn onderzoeksvraag leek het mij erg bijzonder om ruimtes te ontwerpen waarbij de 5 architectonische lagen van het transformatie permanent zijn. Ik vroeg mij toen af ofdat het mogelijk is en hoe je dat kan realiseren. Ik had het idee dat dit DE nieuwe manier van transformeren zou worden en dat affordance de key was om dat te doen. Ondertussen ben ik er achter dat het niet perse een nieuwe methodiek is, maar affordance een manier van ontwerpen is. Het is nog bewuster ontwerpen met de eigenschappen van architectonische objecten voor de gebruiker.

Ik weet zeker dat het eindresultaat nog beter was geweest als ik nog meer onderzoek had gedaan naar affordance en naar gedrag. Het

onderzoek naar gedrag heb ik helaas niet voldoende op kunnen pakken.

Maar 1,5 jaar afstuderen is lang genoeg.

De conclusie die ik hieruit kan halen is dat er nog genoeg te ontdekken valt over de verschillende affordances en de toepassing daarvan in de architectuur.

Veder is timemanagement zeker nog een competentie waar ik aan moet werken. Het verschuiven van peilingen en onderschatten hoeveelheid werk er nog verzet moet worden voor de peiling vind ik vervelend. Het komt onprofessioneel over en het lijkt alsof je het proces niet onder controle hebt.

Een ander punt waar ik moeite mee had is het reflecteren op mijn eigen werk. Ik vind het lastig om te ontdekken wat werkelijk de "gevolgen" zijn van mijn ideeën en ontwerp ingrepen. Als ik iets bedenken heb ik daar een romantisch beeld bij en zie ik het helemaal gebeuren.

Het praten met iemand over de ideeën en meningen delen zorgt voor relativatie.

Dit is echter wel iets wat ik in de toekomst moet blijven ontwikkelen, maar ook kan gebruiken als hulpmiddel.

Maquettes en visualisatie

Vanaf het begin had ik het idee om maquettes te gebruiken als presentatiemiddel, maar ook om meerdere beelden te maken die de activiteiten tonen. Door schaal 1:33 te gebruiken voor de maquettes was het makkelijk om het proces vast te leggen door de grootte. Wel heb ik wederom flink onderschat hoe groot 1:33 is. Het afwerkingsniveau moet hoog zijn wat ook

7. REFLECTIE

weer veel materiaal en tijd vergde.

Het gebruik van maquettes en simulaties die je van de programma's kan maken waardoor je direct kan zien hoe de activiteit en gebouw functioneren was ideaal. Hierdoor was het gemakkelijk om uitspraken te doen over ruimtelijkheid, interieur, kleur en materiaal. Persoonlijk vind ik dat beter werken dan 3D tekeningen.

De beelden die gemaakt zijn, zijn startbeelden die verschillende kansen voor het gebouw tonen. Het idee was zes beelden die het gebruik tonen en de affordance weergeeft. De beelden zijn een beginpunt en geen eindpunt.

Uiteindelijk zijn er ongeveer 18 beelden gemaakt om per ruimte aan te kunnen tonen dan meerdere activiteiten mogelijk zijn in de zelfde ruimte.

Terugkijkend op het proces zou ik andere adviseren om ook te genieten van wat je aan het onderzoeken bent. Ondanks dat het een spannende periode is en je beoordeeld wordt ben je bezig met een onderwerp waar je affiniteit mee hebt.

8. DANKWOORD

Allereerst wil ik mijn afstudeercomissie: Jeroen Visschers, Frederik Pöll, Wouter Tooren en Gert Kwekkeboom bedanken. Dank voor jullie kritische blik en vragen. Maar ook externe mensen en bureau's die adviezen hebben gegeven. Studio KU voor de beelden en filmpjes. waar ik leuke en inspirerende gesprekken mee heb gevoerd. Mijn teksten hebben een betere inhoud door de bijdrage van Catja Edens en Marina van den Berg.

In het bijzonder bedank ik Frederik Pöll die mij de afgelopen 1,5 jaar heeft begeleid. Je vertrouwen, fijne gesprekken en enthousiasme hebben een positieve bijdrage en sfeer geleverd om gemotiveerd door te gaan.

Ook wil ik Jeroen bedanken voor zijn persoonlijke betrokkenheid!

Daarnaast ben ik dankbaar voor het geduld en ondersteuning van m'n man, familie en vrienden. Niet alleen tijdens het afstuderen, maar tijdens de gehele studie.

En tot slot een onvergetelijke tijd op de academie waarbij ik veel verschillende mensen heb ontmoet en vriendschappen heb ontwikkeld die voor het leven zijn. Maar ook momenten heb gehad dat slaap niet voorkwam door de combinatie werk en studie. Vele gezellige excursies gehad en bijzondere projecten bezocht. Als men mij vraagt of ik de academie opnieuw zou doen, zal in volmondig ja zeggen.

8. LITERATUURLIJST

Internet en magazines

1. Archined. (2020, 24 december). Openbare ruimte: elastisch maar niet vrijblijvend –. Geraadpleegd op 4 maart 2022, van <https://www.archined.nl/2020/08/openbare-ruimte-elastisch-maar-niet-vrijblijvend/>
2. Leupen, B. (2002). Kader en generieke ruimte. Een onderzoek naar de veranderbare woning op basis van het permanente. Rotterdam: Uitgeverij 010.
3. Rijnboutt Magazine no. 9 “Erfgoed. Behoud door ontwikkeling.” (juni 2017).
4. Vyllder. V. de [Columbia GSAAP]. (2018, 17 oktober). [YouTube]. Geraadpleegd van <https://www.youtube.com/watch?v=ZQfhBOSeNo&t=5423s>
5. Wesolko, D. (2018, 8 april). The Theory of Affordances - Dane Wesolko. Medium. Geraadpleegd op 21 februari 2022, van <https://danewesolko.medium.com/the-theory-of-affordances-cb51fd138b3e>
6. Articulating Affordance: Towards a New Theory of Design. By Sarah Robinson. (2019, 14 mei). YouTube. Geraadpleegd op 21 februari 2022, van https://www.youtube.com/watch?v=1D4s0KJCnNI&ab_channel=Plab2003S

Boeken

- 1 Hertzberger, H. (1996). Lessen in architectuur 1 - Ruimte maken, ruimte laten (1ste editie). Macmillan Publishers.
2. De Boer, M. (2012). Binnen in de stad (1ste editie). Trancity.
3. Zumthor, P., Durisch, T., & Hargraves, J. (2014). Peter Zumthor 1985–2013. Scheidegger & Spiess.